ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5566 · 15/28 ՄԱՅԻՍ 1904 · ՇԱԲԱԹ · 11 ՌԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1322 · ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5566

درعليه‌ده غلطه‌ده « آرەولك » غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ ար եւ է գրուածք պէտք է ուղղել ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues à la Direction du Journal "ARÉVELK,, Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան		140 ղրշ
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 ֆր.
» »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրութեան:

20 ՓԱՐԱ 20

ԾՈՎԱԿԱԼ ԹՈԿՕ
ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐ ՃԱՊՈՆԻ ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆ

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

«ԹԱՐԻՔԻ ԱՂԲԻՒՐ ՄԸ»

Վէպ մը, նորավէպներու հաւաքածոյ մը, գրական հատուածներու ամփոփոյք մը թերեւս այնքան հաճելի ընթերցանութեան նիւթեր չկարենային դառնալ, որքան պատեհաւորաբար պիտի դառնայ այն պզտիկ հատորը՝ զոր Տօքթ. Յովսէփ Տէր-Սահփանեան հրատարակութեան յանձնեց այս օրերս (*):

Համակրելի Տօքթէօրը անծանօթ մը չէ մեր լրագրական հրապարակին վրայ: Մամուլին մէջ ամէնէն յաճախ յայտնուող բժիշկը եղած է սկիզբէն ի վեր, նոյն իսկ իր ուսանողութեան շրջանէն՝ երբ տակաւին Լոնտոն կը գտնուէր ու կ'աշխատակցէր Արեւելքի: Քիչ բժիշկներ կրցած են ունենալ իրենց յատուկ արտայայտութեան, պարզութեան, լեզուի մաքրութեան մասնաւոր fuck մը. Տօքթ. Տէր-Սահփանեան այդ քիչերուն մէջն է, եւ ա'ս է պատճառը որ իր բազմաթիւ ծանուցումները գաղտնիք չեն մնար մեզ ամէնուս համար:

Այդ միեւնոյն յատկութիւններն է որ կը տեսնենք այս նոր հատորին մէջ, հաճելի յօդուածներ ամէնքն ալ, համեմատած անուշ արտայայտութեամբ մը, գրուած կոկիկ, դիւրըմբռնելի ոճով մը, եւ պարզ այնչափ, որչափ որ պէտք է յետին ռամիկին հասկնալի դառնալու համար:

«Բոլոր կենդանիները կ'ապրին, — կը գրէ սկզբի հատուածին մէջ՝ որ ապրելու արուեստին նուիրուած է, — բայց մարդը՝ իբրեւ բանական կենդանի մը՝ գիտնալու է ապրելու արուեստը: Մարդ կրնայ իր գերազանց կարողութիւններուն շնորհիւ ապրիլ, ուշադիր ըլլալով առողջապահական պարզ, անկայն նոյն ատեն ալ փրկարար սկզբունքներու, եւ ասանկով կարող ըլլալ կեանքին համրուած օրերը անցընել աւելի երջանիկ ու հեշտին կերպով՝ այս աշխարհին մէջ»:

Գիրքը կազմող հատուածները գլխաւորաբար այդ արուեստին ծանօթացման նուիրուած կտորներ են, ամէնքն ալ լեցուն օգտակար թելադրութիւններով, որոնք այնքան դիւրաւ կ'ըմբռնուին, եւ որոնց գործադրութիւնն ալ ոչ մէկ դժուարութիւն կը ներկայացնէ երբեք: Դարմանները՝ զորս կ'առաջարկէ կարգ մը հիւանդութեանց համար, այնքան պարզ են յանձնել, որ մեր տանը կիները անոնց գործադրութիւնը կրնան յանձն առնել, առանց նոյն իսկ դեղագործի կամ բժիշկի դիմելու:

* * *

Չեմ հասկնար սակայն թէ ինչո՞ւ Տօքթ. Տէր-Սահփանեան իր յօդուածներուն շարքը «կէս-բժշկական» վերնագրով կը պիտակէ: Լաւագոյն «բժշկական» խօսակցութիւններն են անոնք:

Բժիշկը՝ հասարակութեան խօսած միջոցին, պէտք է որ խօսակցութիւնը մեկուսացնէ տխտաբանական ամէն մանրամասնութենէ ինչպէս նաեւ զուտ մասնագիտական նկարագրութիւններէ եւ բացատրութիւններէ: Ժողովուրդը ատո'նցմէ բան չի հասկնար, եւ կամ եթէ հասկնայ ալ, հասկցածը աւելի իրեն վնաս կը պատճառէ քան թէ օգուտ:

Ամէն մարդ ենթակայ է մտքի այն վիճակին՝ որ զինքը կասկածոտ կը դարձնէ իր առողջութեան նկատմամբ, եւ այդ պատճառաւ իսկ կը մղէ ա՛յն տեսակ աւելորդ զգուշութիւններու եւ դարմաններու՝ որոնք վերջ ի վերջոյ ակնկալուածին բոլորովին հակառակ արդիւնք մը կու տան: Այսինքն, փոխանակ իր պաշտպանել ուզած առողջութեան նպաստելու, աւելի կը քայքայեն զայն, երբեմն նոյն իսկ կը փճացնեն եւ մահուան արահետը կը հարթեն:

Չկայ ախտաբանական երեւոյթ մը՝ զոր մարդ զգացած չըլլայ իր վրայ, եւ կամ զգացած ըլլալ չկարծէ: Կարդացէ՛ք հիւանդութեան մը ծագման եւ ատրճանական զարգացման վերաբերեալ ո՛ եւ է գրուածք, եւ անմիջապէս պիտի մտածէք թէ դուք ալ զգացած էք բոլոր այն երեւոյթները, թէ դուք ալ ունեցած էք բոլոր այն զգայնութիւնները՝ որոնք նկարագրուած են այդ գրուածքին մէջ: Եւ եթէ բնաւորութեամբ երկչոտ, ու կասկածոտ էք եւ հոգւով տկար, այն ատեն իսկոյն համոզուած պիտի գոյացնէք թէ դուք ալ միեւնոյն հիւանդութեան ենթակայ էք, եւ պիտի սկսիք ձեր մարմինը ենթարկել կարգ մը զգուշութեանց եւ դարմաններու, որոնք՝ աւելորդ ըլլալնուն համար՝ օգուտի տեղ աւեր միայն պիտի պատճառեն:

Մարդոց մեծագոյն մասը այդպէս կասկածոտ է իր առողջութեան նկատմամբ, եւ հոգւով տկար: Դժբաղդաբար, մեր գիշի տէր բժիշկներուն եւ կամ բժշկական ուսանողներուն ալ մեծամասնութիւնը նկատի չառներ այս պարագան եւ հիւանդութիւնները կը մանրամասնէ ու կը նկարագրէ ա՛յնպէս, ինչպէս առողջապահ գրագէտ մը պիտի կրնար նկարագրել գեղեցկատեսիլ գետի մը յառաջխաղացութիւնը՝ զմայլելի ու ծաղկաւէտ հովիտներու մէջէն:

Տօքթ. Տէր-Սահփանեանի հատորը էապէս ազատ մնացած է այդ աւելորդ թերութենէն: Ճշմարտապէս բժշկական յօդուածներու լաւագոյն ամփոփոյքներէն մէկն է որ կրնայ վստահաբար տրուիլ ժողովուրդին ձեռքը, առանց անհաճոյ հետեւանքներէ վախցուելու:

Այդ հատորը բարիքի աղբիւր մըն է: Սրտապնդիչ, մաքուր ու վճիտ աղբիւր մը՝ ուրկէ ամէն մարդ կրնայ իր օգուտը գտնել, իր կազդուրման բաժինը ակնկալել եւ առնել:

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

(*) «Կէս-բժշկական խօսակցութիւններ». — Գրեց Տօքթ. Յովսէփ Տէր-Սահփանեան: Կ. Պոլիս, Մատթէոսեան Տպրն. Գին 5 ղրուշ:

ԱՒՈՒՐ ՊԱՏՃԱՌԻ ԽՕՍՔԵՐ

ԾԻԾԱՂԵԼԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Եթէ երախտապարտութիւնն ալ պարմանադրական է, ձեզի կ'ապահովցնեմ որ, անոր որոշած սահմաններէն դուրս է որ կը փնտռեմ ես իմ պարտականութեանս գործադրութիւնը:

Հետեւաբար երախտապարտ չեմ... ո՛չ ծնողքիս, ոչ դաստիարակներուս, եւ ոչ ալ հին դրացուհիներուս. ուշադրութեամբ կը մտածեմ որ առանց ինծի ըրածները, չեն հաւասարիր այն երանութեան զոր կը զգամ ծաղրելիութիւններու առջեւ գտնուելով. եւ աչքաչք ըլլալու համար կը խոստովանիմ որ երախտագիտութեան մեծ բաժին մը ունիմ անոնց, որոնք իրենց տափակութիւններովը, ծաղրելիութիւններովը, միջակութիւններովը զիս կը խնդացնեն:

Կը տեսնէք որ անոնց ընթացքը ինծի ուրախութիւն պատճառելէ չատ հեռու է. եւ իրաւունք ունիմ երախտապարտ չըլլալու, քանի որ ես իմ հարիւր... «գարուն, ամառ, աշուն եւ ձմեռ»ներովս մէկտեղ, կը դասնիմ որ ապրիլս խընդալէն կախում ունի. ասոր համար, ես կը նախընտրեմ զիս նախատող մը՝ որ ծիծաղելի կ'ըլլայ... ինծի «ալեհպաշտ» սարվեցնող դաստուէն...:

Ալեհպաշտ ըսի, ու միտքս բան մը ինկաւ. եթէ աշխարհի վրայ ամէն բան «արեւուն տակ նոր բան չկայ»ի գաղափարը ապացուցանելու կը ձգտի, ուրախ եմ որ ծիծաղելիութիւնները բացառութիւն կը կազմեն: Մինչ կը բուսնին, իրարու եւ տեւէ, դեռ մէկէն չկլլտացած... միւսը կուգայ. ու կը խնդաս: «Օլուփ-չօձալի» խմբագիրներու եւ հրապարակագիրներու ասպարէզին մէջ, հրապարակագիր մը, ձայնը կը բարձրացնէ աղջիկներու «ալեհպաշտ» զգաստութեան դէմ, — գաղափար մը, որուն համաձայն եմ, չմոռնամ ըսելու: Տեսէք ինչ՛ը կ'ըսէ.

— Էֆէնտի՛մ, ալեհպաշտ մի աղջիկներու... Երկրորդական վարժարաններ անգամ վերցնելու է...

Ու հա, ինքնիրենս...

— Հա՛, հա՛, հա՛ մը կ'ընեմ, ու այնքան կ'ուրախանամ, որքան պիտի ուրախանայի, դերձակիս ունեցած պարտքէս ազատելով...:

Կ'երեւայ թէ... — ամէն վերապահութիւն ընելով հանդերձ, — այդ յօդուածագիրը, աչքի առջեւ չէ ունեցած երկրորդական վարժարանի մը ծրագիրը, ու չգիտեր թէ ի՛նչ է երկրորդական վարժարան մը:

* * *

Կը տեսնեմ որ մտադրած նիւթէս բաւական հեռացեր եմ. բայց յանցանքը իմս չէ:

Անցեալ օր, մէկը ներկայացուցին ինծի, որ աքանչելի հայերէն մը կը խօսէր. անանկ բառեր, անանկ խօսքեր կը գործածէր, զորս կեանքիս մէջ երբեք լսած չէի, եւ լսելիք ալ չունիմ:

Եթէ աշխարհաբար բառարան մը ըլլար, ինծի մեծ ծառայութիւն մը մատուցած կ'ըլլար...:

Մարդուկս, տենկ... գրաբար խօսելու ձիգ մը կ'ընէր. կերակուրներու, բանջարեղէններու, խմիչքներու խմելուր անուններ կը կը գործածէր, յաճախ ... մէկը միւսին տեղ. կը յիշէք ըսելու տեղ կը մտաբերէ՛ք, կ'ըսէր. ըմպուած բառին գործածեր էր, ու վերջապէս անանկ ամբողջութիւն մը որ, հակառակ խօսած նիւթերուն տափակութեանը, ըզգացի այ՛չափ հաճոյք, որչափ չեն առաջ թեր կարգ մը պարզ խօսքեր ու ձայնառաք նօթեր, հակառակ իրենց ծիծաղելիութիւններուն:

Եւ սակայն բնաւ չզարմացայ այդ երեւոյթին առջեւ. մոլութիւնն է ատիկա. ոչ պարզ կը խօսինք, եւ ոչ ալ կը գրենք:

Շիտակ չիտակ խօսիլ մը չգիտցող, ու ամուսինին համար «աղաս» ըսող կնիկը, հանգիստաւոր պարագաներու մէջ... «գըլխաւորս» կ'ըսէ:

Դեռ վերջերս, եկեղեցիի մը մէջ, քահանայ մը, աղջկան մը համար պ'նակ պըսակացուցած ատենը, գրաբար խօսելու մարմաջէն բռնուած, այսպէս կ'ըսէր.

— Շէն մնաք, ծնունդ սուրբ եղած բազմանդամ զաւակաց (!) տէր աղջատ կնոջ պնակն է... :

Պոլսոյ արուարձաններէն մէկուն եկեղեցիին դրան վրայ, Մեծ-Պօղոսի մէջ, հետեւեալ ազդը փակցուած էր. «Ըստ հնաւանդ եւ առաքելական կանոնաց Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ երջանկայիշատակ հայրապետաց, (հառ քարոզիչին անունը) կիրակի երեկոյ ... եւայլն»:

Կը հարցնեմ. քարոզիչին կիրակի երեկոները քարոզելը ծանուցանելու համար պէ՞տք է յիշել «երջանկայիշատակ հայրապետները»... «հնաւանդ եւ առաքելական» կանոնները. հապա եթէ հինգշաբթի քարոզէր, ինչպէ՞ս պիտի խմբագրէր այդ ծանուցումը, այդ երանելի քարոզը:

Բայց եթէ ռամիկը, ազէտը յանցաւոր են, որչա՛փ աւելի յանցաւոր է լրագրութիւնը, երբ կը հիւրընկալէ այդ ոճով գրուած յօդուածներ, ու երբեմն ալ կ'ունենայ անանկ խմբագիրներ: Մտիկ ըրէ՛ք:

Անցեալները, առաւօտեան թերթի մը խմբագրականը, — երկու սիւնակ — կըրցայ վերծանել ճիգ մը ու կէս սիւնակի ու քիչ մըն ալ պակաս, ջնջելով նախադասութիւններուն մէջէն աւելորդ ածականներն ու համանիշները:

Ասիկա, պիտի առարկէք, պատահական գրիչի մը կողմէ եղած է. հապա խմբագիրներո՛ւն ըրածները:

Անցեալները հետեւեալը կարդացի թերթի մը մէջ. «Ցաւօք սրտի կը ծանուցանենք որ, ի հանգիստ հոգւոյ (այսինչեան) ... Սրբազանը, հանդիսաձեւ է Ս. Պատարագ մատուցանել... եւայլն»:

Ուրիշ տեղ մը. — «Այսինչ սրբազանը, որ զիւղս կը գտնուէր պատահմամբ, հաճեցաւ ներկայութեամբը պատուել... եկեղեցին եւ արարողութիւնները...:»

Ի՛նչ կ'ըսէ...: Երբե՞ն ի վեր Սրբազանները, այսինքն կղերականները, սկսած են եկեղեցիները պատուել իրենց ներկայութեամբը:

Շաղփաղփելու եւ գրաբար հայերէն գրելու մարմաջը ինչո՞ւ ծաղրելիութիւններ ըսել կու տայ: Ո՛վ ըսաւ որ հոգեհանգիստի պատարագը ծանուցանելու համար մարդուն սիրտը ցաւելու է. պատարագ եւ սրտի ցաւ իրարու որչա՛փ մօտ են:

Երանելին՛ր, «վաղ» անցէք ատ գրաբար խօսելու եւ գրելու մարմաջէն, ու ծիծաղելի մի ըլլաք...:

* * *

Մտածեցէ՛ք գաւառի մը մէկ մէկ պատուելին, որ կ'երեւայ թէ գրաբար խօսելու մարմաջէն բռնուած էր, օր մը վրան չեկած մը սապէս կ'ըսէ աշակերտներուն.

— Տղա՛ք, ամէն առտը «չէթան» (չէյթին = ձիթապտուղ) պի՛ չխմինք, ձեր (!) ու «չէթան եուղի»ն ալ... ձեր բիղ (!):

Պարագաները երբեք չեն մոռցնել տար ինծի այս պատմութիւնը, ու ամէն օր, խօսուածքի ու գրուածներու մէջ կը տեսնեմ այս տեսակ ծիծաղելիութիւններ. ո՛չ ըլլա՛ն անոնց հեղինակները, կը մտածեմ որ եթէ անոնք ալ չըլլային, ինչո՞վ պիտի խնդայինք...:

Բերա ԲԱՄԷԼԻԱ

ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՀՐԱՇԱԼԻ ՄԵՏԱՂ ՄԸ

Վերջերս եւրոպական չորաթերթերը ռատիումին զարմանալի յատկութիւններուն վրայ, դարձեալ կարեւոր տեղեկութիւններ հաղորդեցին, որոնց մէջ քաղուած են հետաքրքրական մանրամասնութիւններ:

Մարմին մը որ կ'այրի առանց երբեք սպառելու, անվերջանալի լոյս մը, լամբար մը՝ որուն անսպառելի ընդունարանը հարկ չկայ լեցնելու: Այդ զարմանալի մետաղը ռատիում կը կոչուի: Գիտուններու համար որոնք կ'ուսումնասիրեն զայն՝ ատիկա բնութեան գաղտնիքներուն ամենէն անմեկնելին է: Վերջերս կատարուած փորձերը կը հաստատեն թէ միլիոն տարիներ կրնայ այրիլ, լուսաւորել՝ առանց իր զօրութենէն միլիգրամ մը կորսնցնելու (*): Ռատիումը ո՛չ միայն կը լուսաւորէ, այլ եւ ջերմ կը տաքցնէ. հարկ չէ անմեկնելին որ ուրիշ մարմին մը այրելու համար՝ շօշափուի անոր հետ, վասն զի հեռուէն իսկ կարող է: Իր արձակած ճառագայթները Ռէօնթկէնեան ճառագայթներուն պէս կը թափանցեն նաեւ անթափանց մարմինները: Ուրեմն առանց երկմտութեան մինչեւ հիմա ծանօթ եղած մետաղներուն ամենէն զօրաւորն ու ամենէն հրաշալին է:

Ռատիում եւ Ռէօնթկէնեան ճառագայթները. — Արդէն ամենուն յայտնի է հիմա Ռէօնթկէնեան ճառագայթները եւ անոնց ունեցած զարմանալի զօրութիւնը անթափանց մարմիններու ներթափանցելու մասին: Անտարակոյս ռատիումը որ առանց մասնաւոր օժանդակի, առանց Ռուհմքօրֆ գլանի՝ որուն Ռէօնթկէնեան ճառագայթները անհրաժեշտ պէտք ունին, այնպիսի ճառագայթներ կ'արձակէ որոնք կարող են նմանապէս թափանցել անթափանց մարմինները:

Անցեալը փակուած անձ մը, երբ սրտաւանդուանքներուն մէջէն կրնայ տեսնել անոր ճառագայթները, մինչեւ երեքպատիկ եւ պատանքի մը ամէն կարելի է յայտնապէս նշմարել ղանոնք:

Ռատիումը կարմրցած երկաթի մը պէս կ'այրէ. — Սակայն ռատիումին ամենէն հետաքրքրական յատկութիւններուն ամենէն զարմանալին ատ չէ: Պէքրէլ բժշկէսը պզտիկ փոքր խողովակ մը դրած էր բաճկոնակին գրպանը, որուն մէջ կար քանի մը սանթիկրամ քլօրիւր տը պարիում, ռատիում պարունակող (radifère) եւ այդպէս տասը ժամ պահելով զայն մարմնոյն վրայ վէրք մը գոյացաւ, որ հազիւ քառասունընէ օրէն կրցաւ բժշկուիլ: Տիկին Քիւրիի որ իր ամուսնոյն հետ գտած է ռատիումը, նոյն դիտողութիւնը կ'ընէ ըսելով. «Թէեւ ռատիումը մետաղէ պզտիկ տուփի մը մէջ պահուած էր, այնու հանդերձ առանց հարկ եղաւ ապաւէլ մարմնոյն վրայ այրած տեղւոյն ապաքինման համար»:

Ռատիումը լոյս եւ ջերմութիւն կ'արտադրէ. — Եթէ փակուած տեղ մը, ռատիումի բաղադրութիւն մը ուրիշ նիւթերու մօտ պահուի՝ զօրմոնքով կը տեսնուի թէ այդ նիւթերն ալ քիչ ատենէն լուսաւոր դարձած են: Ապակէ, երկու գնտաձեւ շիշեր, բոլորովին գոց, խողովակով մը կը հաղորդակցին. մէկուն մէջ լեցուած քլօրիւր տը ռատիումի բաղադրութիւն մը, միւսը կը պարունակէ սիւլֆիւր տը զէնք: Երկու շիշերը այդ կերպով մթութեան մէջ պահելով՝ խոկոյն կը տեսնուի թէ սիւլֆիւր տը զէնքը կը շողայ եւ ամբողջ ապակէ անօթն ալ միասին: Եթէ գնտաձեւ շիշերուն հաղորդակցութիւնը կտրուի, սիւլֆիւր տը զէնքը կը սկսի իր լուսաւորութիւնը կորսնցնել: Իսլանտա կղզին կատարուած արշաւանքի մը միջոցին, Պ. Բասիլէն այսպէս ռատիումով եւ սիւլֆիւր տը զէնքով լուսաւոր նշաններ հաստատած է, որոնք գիշեր ատեն յայտնապէս կը տեսնուէին:

(*) Ծ. Խ. Այդ տեսակ յատկութիւն մը ունեցող ո եւ է նիւթ բացարձակապէս գոյութիւն չունի եւ չի կրնար ունենալ բնութեան մէջ: Ռատիումի վերագրուած այդ կարծեցեալ յատկութեան հաւատալիքը այդ մետաղին զօրութեանց խիստ դանդաղ եւ տարիներու ընթացքին մէջ անզգալի կորուստէն ծագում կ'առնէ:

Ռատիումը գազաններու ծնունդ տալով. — Այս մետաղին վրայ եղած վերջին փորձերը շատ աւելի նորանշան ցոյցեր տուած են: Պ. Ժօրժ Պօհն, (Ջեկաւորած Բարիզի գիտութեանց Ակադեմիային) փոքր աւազան մը մէջ քիչ մը ջուր դնելով՝ գորտի թրթուրներ նետած է մէջը: Ջուրին երեսը կը տատանէր խողովակ մը որ քանի մը սանթիկրամ պրօմիւր տը ռատիում կը պարունակէր. պահ մը յետոյ տեսնուեցաւ թէ այդ թրթուրները այլանդակ ձեւակերպ գորտի ձագերու ծնունդ տուին: Ընդհակառակը, արջնագորտերու (crapaud) թրթուրները նոյն աւազանին մէջ դրուելով իրենց աճումը նուազեցաւ: Միթէ ռատիումը սոսկ իր ճառագայթներուն ազդեցութեամբը կարո՞ղ է ըստ կամս գազաններ գոյացնել:

Ինչպէս գտնուած է ռատիումը. — Բեքերէլ Պէքէրէլ արդէն յայտնած է թէ կան այն տեսակ նիւթեր, ինչպէս է օրինակի համար ուրանիումը, որոնք աղեղնական ճառագայթներ կ'արձակեն, զորս կարող են ռատիումի պէս լուսածնութիւն (phosphorescence) առաջ դնել, մինչդեռ կարող ըլլալով անթափանց մարմիններու մէջ թափանցելու: Երկու նշանաւոր քիմիագէտներ, պարոն եւ տիկին Քիւրի, ուրանիումին այս ճառագայթարձակ ելեւէջները ուսումնասիրելով Պօհէմիոյ մէջ «Poehblende de Joachimstal» ըսուած օքսիտ տ'իւրանի հանքի մը մէջ, երկու նոր մետաղներ գտած են, բոլոնիում եւ ռատիում: Սակայն հարկ եղած էր օքսիտ տ'իւրանի հանածոյէն հազարաւոր քիլօկրամներ լուծել, երկար եւ մանրախնդիր աշխատութիւններով՝ հազիւ քանի մը սանթիկրամ ստանալու համար այդ թանկագին եւ հազուագիւտ մետաղէն որ է ռատիումը. անոր հանքէն զիտուները կը պնդեն եւ կ'ապրին: Հազիւ եղած է թէ, 2 սանթիկրամ ռատիում ստանալու համար պէտք է մէկ թօնօ օքսիտ տ'իւրան լուծել եւ 10,000 ֆր. ծախսել: Ուրեմն, մէկ կրամ ռատիումին արժէքն է 30,000 ֆր. — Քիլօկրամը երեսուն միլիոն ֆրանք:

Ռատիումին առեղծուածը. — Տակաւին աղօրինակ մետաղը որ անընդհատ ջերմութիւն եւ լոյս կ'արտադրէ, առանց երբեք իր զօրութիւնը զգալապէս կորսնցնելու, այդ ճառագայթները որք ամէն կերպ մարմինները կը թափանցեն, որոնց ելեկտրական զօրութիւն կ'աղդեն բոլոր առանց խնդրոյ առարկայ դարձած գաղտնիքներ են զոր գիտունները կը ճգնին մեկնելու: Այս առթիւ Ֆրանսացի գիտուն մը սա խորհրդածութիւնը կ'ընէ. — «Սա՞ռդ է թէ շրջապատուած ենք այլ եւ այլ կերպ ճառագայթներէ, որոնց ո՛չ սեպհական նշանակութիւնները գիտենք ու ո՛չ անոնց զօրութիւնները եւ թէ ռատիումի սոյն ճառագայթները, այդ բազմատեսակ եւ եւ խորհրդաւոր երեւոյթներէն մէ՞կը կը հանդիսանան արդեօք. գիտութիւնը թերեւս օր մը մէկը լուսաբանէ այս կարեւոր խնդիրը:»

Ռատիումով քաղաքները լուսաւորել. — Արդէն Պորսն եւ Տիկին Քիւրիի ըսածին նայելով՝ ռատիումի լոյսով կարելի է կարդալ: Եթէ ապագային այս մետաղը աւելի դիւրին եւ աժան կերպով ձեռք ձգելու միջոցը գտնուի, թերեւս այն ատեն քաղաքները եւ տուները այս նիւթով պիտի լուսաւորուին: Միայն թէ այդ վախճանին հասնելու համար հարկ է սպասել որ ռատիումին կրամը 30,000 ֆրանք չարժէ, ապա թէ ոչ սոյն գինով Հնդկաստանի ամենէն մեծահարուստ նաբապն իսկ կարող պիտի չըլլայ իր ապարանքը լուսաւորել:

Ռ. Ն.

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ՕՐԻՈՐԴ ՄԸ

ԱՐՈՒԵՍՏԻՑ ՇՔԱԴՐԱՄԻՆ ԱՐԺԱՆԱՑԱԾ

Ռէժին եւ Մաքրուհի անուն երկու օրիորդներու Արուեստից շքադրամներ շնորհուած ըլլալը, վերջերս տեսանք պաշտօնական բաժնին մէջ: Արեւելք որ այնքան կը շահագրգռուի հայ կնոջ անկախօրէն եւ պարկեշտութեան սահմաններուն մէջ իր եւ իրեններուն ապրուստը ճարելու հարցով, եւ ինչպէս կը յիշեն մեր ընթերցողները, պատեհութիւն ունեցած է արդէն քանի քանի անգամներ ուրախութեամբ արձանագրելու իր սիւնակներուն մէջ հայ կնոջ գեղարուեստական նախաձեռնարկ ազնիւ յառաջդիմութեան մէն նորութիւն, Արեւելք որ չէ դլացած երբեք քաջալերելու այս կարգի ամէն ձեռնարկ ու ղանոնք իբր հետեւելի օրինակ

նակներ ներկայացնելու հաստատակամութեան, մեծ գոհունակութեամբ մըն է որ կուգայ այսօր հրապարակել հայ կնոջ մէկ նոր յաջողութիւնը։

Նորէնք չենք դադրած կրկնելէ թէ հայ կինը կամ օրիորդը՝ իր եւ իրեններուն օրապահիկը ճարելու համար, վայելչութենէ ատելի աշխատանք փնտռելու է եւ թէ չեն պակսիր այս տեսակ զբաղումներ, որոնք ըլլան պատուաւոր եւ միանգամայն աւելի շահաւոր քան վարժուհիութիւնը։ Կը բաւէ որ մեր կիները նախաձեռնութիւն ունենան փնտռելու եւ գտնելու իրենց յարմար զբաղումներ։ Այս սիւնակներուն մէջ ըսած ենք նաեւ թէ ասեղնագործական սիւզէնին եւ տիվալը, որոնք մեր կիներուն միակ զբաղումն եղած են երկար ատեն, դադրած են շահաբեր ըլլալէ այն ամենազօրաւոր պատճառով որ, անոնք այլեւս չեն կրնար գոհացնել ներկայ ժամանակին պահանջումները։ Ինչո՞ւ հայ կինը իրեն համար չընտրէ այն տեսակ գործ մը, որ նուազ յոգնեցուցիչ, աւելի առողջապահիկ — ամէն մարդ գիտէ թէ սիւզէնին եւ տիվալը ո՛րքան կը վնասեն ամբողջ մարմինին ընդհանուր կերպով եւ աչքերուն մասնաւորապէս — եւ բոլոր ասոնց հետ՝ շատ աւելի շահաբեր ըլլայ։

Մենք իբր հետամուտ եւ նախանձախնդիր հայ կիներուն գործի մէջ ձեռք բերած յաջողութիւններուն, հետաքրքրուեցանք իմանալու թէ ո՛վ էր այն Հայուհին որ արժանացած էր այսպէս կայսերական բարձր գնահատումին, եւ այսօր մեծ հաճոյքով կ'իմանանք թէ այդ Հայուհին է Օր. Մաքրուհի Մովսէսեան, Սինկէր Ընկերութեան ասեղնագործութեան ուսուցչուհիներէն՝ որ վերոյիշեալ Օր. Ռիժինիի հետ, նմանապէս ուսուցչուհի Սինկէր Ընկերութեան մէջ, արժանացած են կայսերական բարձր շնորհին, Սինկէրի մեքենաներով ասեղնագործելու մէջ իրենց ունեցած կարողութեան ու մեծ թիւով եւ յաջողակ աշակերտներ ուսուցանելու մասին իրենց ցոյց տուած եռանդին եւ հաւատարմութեան համար։

Անհաւատալի գեղեցիկ օրինակ մը որ կուգայ հաստատել մեր բոլոր վերի ըսածները, անհաւատալի նոր գործ մը, արուեստ մը որուն պէտք է հետեւին մեր ամէն դասակարգի կիներն ու աղջիկները։ Ընդունակութիւնը չէ որ կը պակսի հայ կնոջ, նոյն իսկ ամէնէն նոր, ամէնէն նուրբ, ամէնէն գեղագիտական եւ որ աւելին է՝ ամէնէն օգտակար արուեստին մէջ, ինչպէս է ասեղնագործութեան այս արուեստը։ Օր. Մաքրուհի Մովսէսեանի օրինակը կը բաւէ հաստատելու մեր այս ըսածները, նոյն իսկ աւելին՝ թերահաւատներուն։ Եւ արդէն չէ՞ մի որ հայ կինը, ինչպէս նաեւ բոլոր արեւելեան կիներն առհասարակ, մեծ ընդունակութիւն մը, բնածին ճաշակ մը ունին ասեղնագործութեան համար, բան մը որ ընդունուած է բովանդակ Եւրոպայի մէջ։

Անցեալ տարի, եւ դեռ քանի մէկ ամիս առաջ ալ, խօսելով Սինկէր Ընկերութեան ցուցահանդէսներուն վրայ — որոնք երկար ատեն իրենց վրայ խօսեցնել տուին ոչ միայն հոս եւ թէ նոյն իսկ գաւառները, Հալ-Լալի ինչպէս եւ ամէն դասակարգի ընտանիքներու մէջ — ըսինք թէ Սինկէրի մեքենայով ասեղնագործութիւնը նոր եւ փառաւոր էջ մը կը բանայ արուեստներու պատմութեան մէջ։ Այդ արուեստը այսօր ճանչցուած եւ ընդունուած է ամէն տեղ։ Սկիզբէն՝ հազիւ թէ ծնունդ առած՝ այս հրաշալի արուեստը դէպ իրեն ձգած է անմիջապէս Հայ-Լուսա[illegible], ուր այսօր պատուոյ տեղը կը գրաւէ։ Սինկէրի մեքենայով ասեղնագործելու արուեստը հետզհետէ տարածուած է աւելի համեստ ընտանիքներուն մէջ եւ հիմա, ամէն կողմ, ջերմ հետեւողներ ունի իրեն։ Ասոր այսպէս ըլլալը նախատեսելու համար մարգարէ ըլլալու պէտք չկար. կը բաւէր միայն դիտել ժամանակը, պահանջները ու ճաշակները եւ մարդ անմիջապէս պիտի համոզուէր թէ այս արուեստը շուտով պիտի իւրէր ներկայիս նորաձեւ ճաշակներուն եւ մեծ յարգ ու պատիւ ստանար։ Անցեալ հոկտեմբերի ցուցահանդէսին մէջ իսկ տեսանք Բերայի շատ մը տիկիններու կողմէ պատրաստուած գլուխ-գործոցներ, զորս եւ ոչ մէկ կերպով կարելի էր զանազանել Ընկերութեան կողմէ ցուցադրուած ամէնէն կատարեալ եւ ամէնէն յաջողուած գործերէն եւ չենք զարմանար այսօր երբ մեզի կը հաղորդեն թէ իրական գլուխ-գործոցներ պատրաստելու յաջողած տիկիններու թիւը այսօր հսկայ համեմատութիւններ առած է, շատ բնական բան մըն է ատիկա մեզի համար։

Սինկէրի մեքենայով ասեղնագործելու հրաշալի արուեստը, բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մեծ ընդունելութիւն գտած է եւ ասիկա՝ ուրախալի երեւոյթ մըն է, որովհետեւ երկրին թէ՛ բարոյապէս եւ թէ նիւթապէս զարգանալուն մեծ ազդակ մըն է անիկա։ Արդարեւ, այս հրաշագործ Սինկէրը բարեկեցիկ ընտանիքի մը համար, առողջապահիկ, իմաստակութիւնը զարգացնող եւ միեւնոյն ժամանակ գեղարուեստական ճաշակներուն գոհացում տուող զբաղում մըն է, միւս կողմէ՝ անիկա շահաւոր աղբիւր մըն է համեստ ընտանիքի մը պատուաւոր ապրուստին համար, որ անոր շնորհիւ հրապուրիչ եւ զբօսեցուցիչ աշխատութեամբ մը, կը հայթայթէ իր եւ իրեններուն օրապահիկը։

Բիչ մը վերը կ'ըսէինք թէ գործը չէ որ կը պակսի աշխատիլ ուզող կնոջ համար եւ թէ յղչօրէն փնտռելով շատ կարելի է գտնել իրեն յարմար գործ մը։ Ո՞ւր ուրիշ գործ կայ հոս աւելցնելու թէ, ուղղակի հայ կինը՝ Սինկէրի մը շնորհիւ՝ շատ դիւրութեամբ կրնայ իր օրականը առատօրէն շահիլ։ Բազմաթիւ ընտանիքներու մէջ քանի քանի անգամներ, Սինկէրի ցուցահանդէսներուն վրայ խօսելով, ցաւ յայտնուած է որ Ընկերութիւնը ասեղնագործութեան վերաբերեալ ապսպրանքներ չընդունիր։ Մենք չենք կրնար մեղադրել ի հարկէ Ընկերութիւնը որ գոհացում չի տար հասարակութեան այս փափաքին, անոր նպատակը ասեղնագործութիւններու առեւտուր ընել չէ, անոր նպատակը շատ աւելի բարձր եւ օգտակար է ժողովուրդին համար, այն է՝ ամենաթեթեւ պայմաններով աղքատ ընտանիքը տէր ընել հասութաբեր եւ անհրաժեշտ գործիքի մը։ Կ'իմանանք թէ այս կերպով իրենց ապրուստը ճարող համեստ ընտանիքներ մեծ թիւ մը կը կազմեն արդէն. ինչո՞ւ հայ գործաւորուհիները չօգտուին առիթէն, չինելու իրենց իբր առաջնակարգ արուեստագէտ Սինկէրի մեքենայով ասեղնագործելու։ Փորձը պիտի ցուցնէ որ յաճախորդները խումբերով պիտի փութան իրենց ապսպրանքները տալու այս կարգի մեծահամբաւ արուեստագէտներու։ Հարուստ ընտանիքներէն շատեր փափաք յայտնել սկսած են արդէն ճանչնալու ասեղնագործութեան արուեստագէտ-գործաւորուհիներ եւ տարակոյս չունինք որ Սինկէրի վաճառատուններուն ամէն օր բազմաթիւ խնդրանքներ կ'ըլլան՝ իրենց յանձնարարելու կարող արուեստագէտուհիներ։

Ուրախալի երեւոյթ մըն է արդարեւ որ մեր հասարակութիւնը, սկիզբէն ի վեր, արժանաւոր ընդունելութիւն մը ըրած է այս նոր արուեստին, որ այնքան համապատասխան է հայ կնոջ ասեղնագործութեան համար ունեցած բնածին ճաշակին եւ սիրոյն։

Նոր բան մը ըսած չենք ըլլար կարծենք աւելցնելով հոս թէ, հասած է այն ժամանակը որ ասեղնագործութիւնն ալ, կարի պէս, մի միայն Սինկէրի մեքենաներով պիտի պատրաստուի։ Մեր կիներուն կը մնայ անձամբ եւ կարեւոր դիրք մը բռնել այս նոր արուեստին մէջ։

ԿԻՆ-ՍԷՐ

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ՓՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

Կացութիւնը.— Տրոնկ զօրավարին յարձակումը.— Չինական պատմութիւններ.— Բորթ-Արթուրէն լուրեր.— Տալնի։

Բարիզ.— 24 մայիս.— Բոբթ-Արթուրէն առնուած անուղղակի լուրերը, կ'ըսէ Թան, ճիշդ տեղեկութիւն մը չեն տար Ռուսերուն կացութեան վրայ, սակայն միւս կողմէ ալ երկու պարագաներ [illegible]։ Բոբթ-Արթուրի պաշարումը ծովի կողմէն կատարեալ չէ եւ թէ Բին-Չէուի պարանոցին հիւսիսային կողմի դիրքերը տակաւին Ռուսերուն ձեռքը կը գտնուին։ Ծովային պաշարման թուլացումը, կը յարէ Թան, անշուշտ արդիւնք է ճափոնական նաւատորմին նուազելուն՝ այն աղէտներուն հետեւանքով, որով իր երեք կարեւոր մարտանաւերէն զրկուեցաւ։ Ռուսերը այդ վիճակէն կ'օգտուին՝ պարէնաւորուելու չինական նաւերու միջոցաւ որոնք Բիժօի ծովածոցին մէջ ցամաքին կը մօտենան։ Բին-Չէուի հիւսիսային կողմի բարձունքներուն անպահովութիւնը կ'ընդարձակէ Ռուսերուն գործելու ասպարէզը եւ Ֆոք զօրավարին զինուորներուն կուտայ ընդհարումի լաւ ճակատ մը, որուն ամրոցի տեղ կը ծառայեն նաեւ պարանոցի մասերը արգիլող ամրոցները։ Այդ ամուր գիծին երկու կողմերը պաշտպանուած կ'երեւան ծովին վիճակէն որ այդ տեղը այնքան խորունկ չէ, որով մարտանաւերը չեն կրնար մօտենալ ու երկաթ նետել՝ ճակատամարտին մասնակցելու իրենց խոշոր թնդանօթներով։ Բարիզի Թերթը հաւանական կը գտնէ որ Ռուսերը դիմանան Բին-Չէուի մէջ։

Բեղերապուրկ.— Չէ-Ֆուի ռուսական հիւպատոսին կողմէ արտաքին գործոց նախարարութեան ուղղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ նոյն քաղաքը ժամանած Չինացիները կը յայտարարեն որ ներկայ գտնուեր են մեծ ճակատամարտի մը Շթոսէլ զօրավարին եւ ճափոնցիներուն միջեւ կատարուած։ Կը յարեն թէ ճափոնները ունեցեր են տասնըհինգ հազար մեռեալ եւ Ռուսերն ալ երեք հազար մեռեալ եւ վիրաւոր։ Սպայակոյտի զօրավար մը այդ առթիւ ըսաւ թէ նոյն ճակատամարտը հաստատող լուր մը առնուած չէ, սակայն կրնայ ըլլալ որ ըսուածը եղած ըլլայ, վասն զի Բոբթ-Արթուրէն Քուրոբաթքին զօրավարին հասած վերջին լուրերը մայիս 19 թուականը կը կրեն։ Այդ զօրավարը յարեց նաեւ թէ Եալուի ճափոնական բանակը քիչ կը յառաջանայ եւ Լիաօ-Եանկի վրայ քալելու երեւոյթը չունի։

Չէ-Ֆու.— Երէկ իրիկուն Չէ-Ֆու ուղեւորներ տանող նաւ մը թնդանօթի ձայներ լսեր է Բոբթ-Արթուրի կողմէն։

—Լեաօ-Թունկի ծովածոցին մէջ վտանգաւոր արգելք մը կայ նաւարկութեան համար։ Կը կարծուի թէ մայիս 15ին Բոբթ-Արթուրի առջեւ ընկղմած նաւի մը բեկորներն են։ Ճափոնական նաւատորմիղը, ինչպէս յայտնի է, նոյն ծովածոցը մտած էր, Հացուցի զրահաւորին աղէտէն առաջ։

—Ռուսական առեւտրական շոգենաւի մը նաւապետը ո՛ր մայիս 20ին Տալնիէն մեկնած էր, կ'ըսէ թէ ճափոնական ամբողջ նաւատորմը մայիս 15ին Բոբթ-Արթուր չէ դարձեր։ Հացուցի զրահաւորէն զատ, ճափոնական ուրիշ խոշոր նաւ մըն ալ ականի մը զարնուելով մեծ վնասներու ենթարկուեր է։ Նաւածիգ մը բերուեր է զայն քաշելով տանելու համար։ Ճափոնական թնդանօթակիրներու եւ թորփիլանաւերու խումբը մայիս 20ին Բոբթ-Արթուր վերադարձեր են, ուր Ռուսերը ատոնցմէ երկու թորփիլանաւեր եւ թնդանօթակիր մը ընկղմեցին։ Նոյն նաւապետը կը պատմէ թէ Ռուսերը երեսուն հազար հոգի ունին Բոբթ-Արթուրի մէջ առանց հաշուելու մարտանաւերուն զինուորները։ Մարտանաւերու նորոգութեան աշխատութիւնները ո՛րքան փութով առաջ կը տարուին որ, Սեզարեւիչն ու Ռեթվիզանը զատ, որոնց նորոգութիւնը մինչեւ յունիս 1 կ'աւարտի, ռուսական բոլոր վնասուած մարտանաւերը հիմա պատրաստ են նաւատորմին միանալու։ Բոբթ-Արթուրի նաւահանգիստին մուտքը բացուեցաւ եւ փոքր նաւեր կ'երթեւեկեն Բոբթ-Արթուրի ու Տալնիի միջեւ։ Ցամաքի կողմէն ամրոցներուն շինութիւնը աւարտած է եւ հիմա բաւական ճակատագրական դիմադրելու վիճակին մէջ կը գտնուին։ Տալնիի մէջ շատ քիչ զինուոր կայ, վասն զի անոնց մեծ մասը Բոբթ-Արթուր փոխադրուեցաւ։ Տալնիի իբրեւ պաշտպանութեան միջոց ականներ միայն դրուած են նաւահանգիստին մէջ։ Վերոյիշեալ նաւապետը կը յարէ թէ մինչեւ մայիս 21 ճակատամարտ տեղի չէ ունեցած Բոբթ-Արթուրի մօտերը։ Մայիս 16ին ճափոնները չեն յաջողեր ցամաք ելլել Բին-Չէուի մէջ, վասն զի եզերքին մօտերը ջուրը շատ խորունկ չէ։ Մայիս 16ին ճափոնական երկու հեծելազօրագունդեր բնաջինջ եղեր են Բին-Չէուի ճակատամարտին մէջ. ուրիշ հեծելազօրքեր միայն կրցեր են ազատիլ։ Ճափոնները անցեալ շաբթու Թա-Լիէն-Ուանի առջեւ ապարդիւն փորձեր կատարեր են՝ ցամաք ելլելու համար։

—Քառասուն Ռուսեր, որոնք առջի օրը Տալնիէն մեկնած էին, երէկ Չէ-Ֆու ժամանեցին։ Ասոնք կ'ըսեն թէ Տալնիի բնակիչները յարձակում մը կը սպասեն եւ քաղաքէն հեռանալու վրայ են չինական նաւերով։

ՌՈՒՍԻԱ

Վլատիվոստոքի նաւաբաժինը.— Ճափոնական մարտանաւեր բռնուած.— Կացութիւնը Բեղերապուրկի մէջ.— «Օրէլ» յածանաւակին արկածը։

Բեղերապուրկ 24 մայիս.— Հոս զրոյց կայ թէ Եսսէն ծովակալը, Վլատիվոստոքի նաւաբաժինին հետ, բռներ է երեք յածանաւակներ, զորս ճափոնները վերջերս գնած էին Չիլիէն, եւ զորս ճափոնական ջուրերը կը տանէին։ Այդ լուրը զոր հաստատել կամ հերքել անկարելի է, մեծ ապշութիւն մը գործած է Բեղերապուրկի մէջ։

— Կը ծանուցուի թէ ըստ որում անկարելի էր ազատել Վլատիվոստոքի մօտ ժայռերու վրայ խրած ռուսական Պոկատիր յածանաւակը, Ռուսերը խորտակեր են զայն։ Նախապէս թնդանօթները դուրս հաներ են։ Մարդու կորուստ չէ պատահած։

Բեղերապուրկ.— (Նիւ-Եորք Հերըլտի թղթակցէն),— Հոս լաւատեսութիւն կը տիրէ ճափոններուն հանդիպած դժուարութիւններուն եւ Ռուսերուն այն յաջողութեանը համար, որով արգիլեր եղան Բոբթ-Արթուրի կատարեալ պաշարմանը։ Բոբթ-Արթուր մեծաքանակ թորփիլներ կը սպասէ Չինէն։ Համոզում կայ թէ ճափոնները պիտի փութան գրաւելու դիրքերը՝ Բոբթ-Արթուրի վրայ յարձակելով։ Ճափոնները որոնք նախապէս ըսած էին թէ երկու հազար հոգի պիտի զոհեն այդ նպատակին, հիմա քառասուն հազարի կը բարձրացնեն այդ թիւը։ Մասնագէտները յիշելով ուրիշ պատերազմներու մէջ քաղաքներու վրայ կատարուած յարձակումներ, զորս պաշտպանողները Բոբթ-Արթուրի զինուորներէն շատ քիչ էին եւ Ռուսերը մեծ կորուստներ ունեցան, այնպէս կը նկատեն թէ ճափոնները ութսուն հազար հոգի վրայ տալով հազիւ պիտի կրնան յաջողիլ։ Բոբթ-Արթուր ունի զինուորական հանճարին երեւակայած պաշտպանութեան բոլոր միջոցները՝ նախնական պարզ խրամատներէն սկսեալ մինչեւ ամրակուռ ծածուկներով երկաթէ թելերը։ Բոբթ-Արթուրի գրեթէ չորս կողմը կան ծուղակներ եւ ականներ։ Զինուորական շրջանակներու մէջ ամէնէն աւելի կարեւոր նկատուած պարագան է Քուրոբաթքին զօրավարին ալ կողը չունենալ զօրացնելու անհրաժեշտ պէտքը։ Հակառակ նահանջին զոյգերուն, ինչպէս կը նկատուի թէ ճափոնները քանի մը օրէն պիտի վերադառնան եւ միեւնոյն ժամանակ մեծ հարուած մը պիտի տան ռուսական բանակին կեդրոնին ու աջ թեւին։ Սքրիտլով ծովակալին Վլատիվոստոք ժամանելէն կը հետեւի թէ այդ կողմի ռուսական նաւատորմիղը մօտերս խօսեցնել պիտի տայ իր վրայ։ Սակարանին մէջ գիները հաստատուն են։

— Երէկ անհարկու պայթում մը տեղի ունեցաւ Օրէլ զրահաւորին մէջ, որ հիմա խրած կը մնայ Քրօնշթատի նաւահանգիստը։ Այդ պայթումը առաջ եկած է ըղխամորեններուն մէջ գոյացած կազի համախմբումէն։ Տասը հոգի մեռան։ Վնասը այնքան մեծ է որ շաբաթներ պէտք են հարկ եղած նորոգութիւնները կատարելու համար։

— Վերջին լուրերու նայելով, երէկ կարելի եղաւ պարպել Օրէլի մէջ լեցուած ամբողջ ջուրերը։ Կ'ըսուի թէ ջուրերը զրահներու գամերուն համար բացուած ծակերէն ներս խուժած էին, որոնք պէտք եղածին պէս խցուած չէին։ Այդ պարագան նախ մեքենաներու սրահին մէջ տեսնուեցաւ, սակայն պատճառը կարելի չեղաւ շուտով հասկնալ։

ՄԱՆՋՈՒՐԻԱ

Նիու-Չուանկի վերստին գրաւումը.— Դեղին դաշնակցութիւն.— Քօլերա։

Բեղերապուրկ, 24 մայիս.— Ռուսիոյ ընդհանուր սպայակոյտին մէջ այն կարծիքը կը տիրէ թէ Ռուսերուն կողմէ Նիու-Չուանկի վերստին գրաւումը արդիւնք է անցեալ շաբթու ճափոններուն կրած նաւային կորուստներուն։ Արդարեւ ճափոնական նաւային գերակշռութեան հետեւանքն էր որ Քուրոբաթքին զօրավարը թողուց Նիու-Չուանկը։ Արդ, Ռուսերուն եւ ճափոններուն համեմատական զօրութիւնը այն տեսակ փոփոխութիւն մը կրեց որ Քուրոբաթքին զօրավարը կրնայ մտածել թէ Թոկօ ծովակալին նաւատորմը Լիաօ-Թունկի թերակղզին շուրջը զինուորական փոխադրութիւններուն ուղեկցելու վտանգին պիտի չենթարկուի, վասն զի Վիթկէֆթ ռուս ծովակալին յարձակումներէն կը վախնայ։

— Ռուսքի Սլովօ լրագիրը շահեկան հեռագիր մը կը հրատարակէ իր մասնաւոր թղթակցէն՝ ծանուցանող թէ չինական Մա զօրավարը միշտ հաղորդակցութեան մէջ է Թունկուզներու պետին՝ Ձա-Լին-Սանի հետ։ Այդ վերջինները կը վարեն ճափոնցի մարզիչներ։ Այդ աւազակներէն ոմանք ճափոնական [illegible] զգեստ [illegible] են։ Լիաօճէն մինչեւ չինական պարիսպը Թունկուզներ գրաւած են՝ ճափոնական զինուորի համազգեստով։

— Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկի շուրջը քօլերա ծագած է։ Ճափոններէն օրական հարիւր հոգիէն աւելի կը մեռնին. շատերը վայրկենապէս զոհ կ'երթան այդ ախտին։

ՃԱՊՈՆ

Ճափոնի կայսրուհին.— Վիրաւորներ.— Քուրոքի զօրավարին նուէրը.— Նաւերու գնում.— Ռուս գերիներ։

Թոքիօ, 24 մայիս.— Ճափոնի կայսրուհին, երէկ առաւօտ, արքունական եւ օտար դեսպանատանց տիկիններուն հետ, այցելեց Կարմիր Խաչի հիւանդանոցը, ուր բոլոր մասերը աչքէ անցուց։ Խօսակցեցաւ հիւանդ կամ վիրաւոր քանի մը զինուորներու հետ։

— Թոքիոյի զինուորական հիւանդանոցը երէկ ընդունեց երեք հարիւր վիրաւորներ՝ Քուրոքի զօրավարին բանակէն ղրկուած։

— Քուրոքի զօրավարը, իբրեւ նուէր կայսեր մատուցանելու համար, Թոքիօ ղրկեց ռուսական թնդանօթներ, ռազմամթերքի սայլեր եւ այլն, որոնց ամէնքն ալ Եալուի ճակատամարտին առթին ձեռք անցուած են. նաեւ երեք գեղեցիկ ձիեր որոնք Քուրոքի զօրավարին անձնական նուէրներն են։ Միքադօն երէկ աչքէ անցուց զանոնք։

— Ճափոնները մեծ հոգածութեամբ կը վարուին ռուս գերիներուն հետ թէ՛ սնունդի եւ թէ ուրիշ ամէն տեսակէտներով։ Առատ միս, հաց ու թէյ կուտան։ Մաքուր եւ օդաւոր թաղեր յատկացուցած են անոնց։ Ռուս վիրաւորներէն շատերուն վիճակը կը բարւոքի։

Պրիւսէլ.— Անվերսէն առնուած լուրերու նայելով, Ռուսիա եւ Ճափոն ձեռնարկներ կ'ընեն շոգենաւեր գնելու, զորս Հեռաւոր Արեւելքի մէջ իբրեւ փոխադրանաւ պիտի գործածեն։ Ռուսիա նոր դրութեամբ խոշոր շոգենաւեր գնեց։ Ճափոն ալ [illegible] երեք հազար թոնոց երեք շոգենաւեր միայն կրցաւ գնել։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐԻ ՊԱՇԱՐՈՒՄԸ

ԲԱՐԻԶ, 27 մայիս.— Թոքիոյէն առնուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Բոբթ-Արթուրի պաշարումը մօտալուտ է։ Ճափոնները տակաւին Լիաօ-Թունկի թերակղզին կը գտնուին։

ԲԻՆ-ՉԷՈՒԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ

ՎԻԵՆՆԱ, 27 մայիս.— Ճափոնները գրաւեցին Բին-Չէուն եւ յետոյ Հան-Շանը։ Թնդանօթի ճակատամարտը կը շարունակէ։

— Այդ ճակատամարտին ատեն ռուսական թնդանօթակիր մը ռմբակոծեց ճափոններուն ձախ կողը։

— Ճափոնի յածանաւակները Բին-Չէուի ծովածոցին մէջ գործակցեցան ցամաքային զինուորներուն։

— Ճափոնները հինգշաբթի օրը յարձակած էին Բին-Չէուի վրայ։ Գրաւումը կէս օրուան մօտ կատարուեցաւ։

ՉԷ-ՖՈՒ.— Ճափոնները, Բի-Ցէ-Ուոն եւ Բին-Չէօն գրաւելէ ետքը, դէպ ի Բոբթ-Արթուր սկսան քալել։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թոքիոյէն կը հեռագրեն Ռոյթէրի թէ Ռուսերը, Բին-Չէուի իրենց դիրքերէն հեռանալով, Բոբթ-Արթուր քաշուեր են։ Այդ ճակատամարտին մասնակցեր են ռուսական եւ ճափոնական մարտանաւերը։

— Բեղերապուրկէն առնուած լուրեր կը հաստատեն թէ Բին-Չէօն գրաւելէ առաջ մեծ ճակատամարտ մը տեղի ունեցեր է, սակայն մանրամասնութիւն չկայ։

ԲԱՐԻԶ.— Ճափոնները օր օրի կ'աւելցնեն Բոբթ-Արթուրի պաշարման մասնակցելիք զինուորներուն թիւը։

— Ճափոնական նոր բանակ մը Սան-Չի-Լի-Բու հասաւ։ Ռուսերը կը դիմադրեն,

— Ճափոնական նոր զինուորներ Բոբթ-Արթուրի վրայ կը քալեն։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԻԵՆՆԱ.— Ճափոնական թնդանօթակիրները ռմբակոծեցին Նիու-Չուանկի ծովածոցը։

— Ճափոնական մարտանաւերը նորէն ձեռնարկեցին փակելու Բոբթ-Արթուրի նաւահանգիստին մուտքը։ Այդ միջոցին ճափոնական երկու թորփիլանաւերը եւ շոգենաւ մը ընկղմեցան։

— Կազակներու երկու շրջուն պահակախումբ [illegible] Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկի մօտերը եւ ճափոններու հետ փոքր ընդհարումներ կատարելէ յետոյ ետ քաշուեցան։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ռոյթէր կը ծանուցանէ թէ Ռուս զինուորները մեծ գործունէութիւն մը ցոյց կուտան Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկի շուրջը։ Քուրոբաթքին զօրավարը յաջողեցաւ կտրել ճափոնական երկու զօրաբանակներուն հաղորդակցութիւնը։ Կազակները տեսնուեցան ճափոնական երկրորդ զօրաբանակին ետին։

ՊԷՐԼԻՆ.— Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ Ճափոնի նախարարաց խորհուրդին մէջ Իթօ մարքիզը յանձնարարեր է յարգել չէզոքութիւնները։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆ

Ֆրանսայի նախարարաց խորհուրդին մէկ զեկոյցը.— Պապին բողոքագիրը.— Ժեզուիթներու թերթին մէկ յօդուածը.— Վատիկանի թերթին մէկ զեկոյցը.— Լրագրական կարծիքներ.— Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ։

Բարիզ, 24 մայիս.— Ֆրանսայի նախարարաց խորհուրդը, այսօր, գումարուեցաւ Էլիզէի մէջ, նախագահութեամբ Պ. Լուպէի։ Նորէն զբաղեցաւ պապական բողոքին խնդրով եւ սա զեկոյցը հաղորդեց լրագիրներուն.

«Ֆրանսայի կառավարութիւնը վաւերութիւն գոյացուցած ըլլալով որ մայիս 17ին Բարիզի թերթի մը կողմէ հրատարակուած քահանայապետական զեկոյցը գոյութիւն ունի եւ ղրկուած է օտար կառավարութեանց, որոշեց ետ կանչել Վատիկանի մօտ իր դեսպանը։ Պ. Նիզար շաբաթ օրը մեկնեցաւ Հռոմէն, դեսպանատան քարտուղար Պ. տը Քուրսէլի յանձնելով վարել գործերը։»

— Արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ ուրբաթ օրը Երեսփ. Ժողովին մէջ պիտի պարզէ խնդիրը եւ պիտի հաղորդէ իր կողմէ Պ. Նիզարի ղրկուած հեռագիրները։ Նախարարապետ Պ. Քոմպ ալ պիտի բացատրէ այդ բողոքին առաջ գալիք ներքին խնդիրները։

Հռոմ.— Ռամբոլլա կարտինալին հետ յարաբերութիւն ունեցող անձ մը սա տեղեկութիւնները հաղորդեց Վատիկանի ընթացքին վրայ.— Կաթոլիկ կառավարութեանց ուղղուած ծանուցագիրներէն ոչ մէկը միայն կը պարունակէր Բարիզի պապական նուիրակին ետ կանչուելուն վերաբերեալ պարբերութիւնը։ Հետեւաբար Վատիկան չուզեց հասկցնել թէ անդրդուելիութիւնը ո՛րչափ գործածուած էր եւ նոյն իսկ կը պատրաստուէր բողոքելու [illegible]։ Կաթոլիկ կառավարութեան որուն ուղղուած ծանուցագրին մէջ կար Բարիզի պապական նուիրակին ետ կանչուելուն վերաբերեալ պարբերութիւնը, երկու տարի առաջ Հռոմ երթալ ուզած էր՝ այցելելու Իտալիոյ թագաւորին՝ որուն հետ խնամութեան կապեր ունի։ Վատիկան իմանալով Լէոն ԺԳ. Պապը խիստ ծանոյց թէ ոչ միայն պիտի չընդունի զայն, այլ իր նուիրակն ալ ետ պիտի կանչէ։ Այդ պարագան մոռցուած չէր։ Պ. Լուպէի այցելութեան հետեւանքով նոյն վեհապետը նորէն ուզեց կատարել այդ այցելութիւնը ենթադրելով որ հիմա ոչ Լէոն ԺԳ. կայ եւ ոչ ալ Ռամբոլլա կարտինալը, կացութիւնը փոխուած է եւ անոնց յաջորդները աւելի հաշտարար ընթացքի մը պիտի հետեւին։ Պիոս Ժ. եւ Մէրրի տէլ Վալ կարտինալը իմանալով ուզեցին ցոյց տալ թէ իրերը անփոփոխ կը մնան։ Այդ պատճառաւ էր որ անոր ուղղուած ծանուցագրին մէջ զեկուցանեցաւ թէ Բարիզի պապական նուիրակին ետ կանչուիլը մասնաւոր պատճառներու արդիւնքն է։ Վատիկան այս բացատրութիւնները պիտի տար ֆրանսական դեսպան Պ. Նիզարի, բայց Ֆրանսայի կառավարութիւնը դէպքերը փութացուց։ Այդ բացատրութիւնները անմիջապէս չըրուելուն պատճառը այն էր թէ Վատիկան չէր ուզեր անուղղակի ընթացքի մը մէջ գտնուիլ այն կառավարութեան հանդէպ որ ծանուցագրին այդ պարբերութիւնը երեւան հանած էր։

— Ժեզուիթներու թերթը, Չիվիլթա Քաթոլիքա, յօդուած մը հրատարակեց Պ. Լուպէի Հռոմ այցելելուն առթիւ եւ կ'ըսէ թէ Ֆրանսա ամէն կողմէ լքուած է եւ թէ հակակղերականութեան մէջ առեւտրական շրջանի պաշտօնեայի դերը միայն կրնայ կատարել։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ Պ. Լուպէի Հռոմի մէջ անցուցած չորս օրերուն Ֆրանսա 1870ի պատերազմէն աւելի բան կորսնցուց, թէ՛ քրիստոնեայ եւ ոչ-քրիստոնեայ աշխարհի առջեւ վարկաբեկ եղաւ, թէ իր պատմութիւնը ու փառքը ուրացաւ, թէ իր բարոյական ու մտաւորական քաղաքականութեան [illegible] եւ թէ Գերմանները իրաւունք ունէին երբ կ'ըսէին.— «Ֆրանսայի վրայ յարձակիլ մտքերնիս չենք անցներ, վասն զի ինք իրմէն կը խորտակուի»։ Ժեզուիթներու թերթը կ'ազդարարէ Իտալիոյ թէ Աւստրիոյ ու Գերմանիոյ բարեկամութիւնը պիտի կորսնցնէ, ինչ որ Ֆրանսայի բարեկամութենէն աւելի օգտակար է։

— Osservatore Romano սա զեկոյցը հրատարակեց.— «Քանի մը լրագիրներ կը ծանուցանեն թէ Պ. Նիզարի արձակուրդին պատճառը Վատիկանի արտաքին գործոց նախարարին մերժումն է՝ պատասխանելու ուրիշ տէրութեանց ուղղուած ծանուցագրի մը մասին եղած հարցման։ Սոյն աղբիւրէ կ'իմանանք թէ Մէրրի տէլ Վալ կարտինալը ոչ թէ պատասխանել մերժած է, այլ ուզած է որ խնդիրը գրաւոր ներկայացուի իրեն, խոստանալով մէկ ժամէն պատասխանել գրաւոր կերպով։»

— Կիորնալէ Վոչէ Տէլլա Վէրիթա թերթը կ'ըսէ թէ Ֆրանսայի կառավարութիւնը, ուրիշ տէրութեան մը ուղղուած պաշտօնագրի մը նկատմամբ բացատրութիւն մը պահանջելով, դիւանագիտութեան մէջ նոր դրութիւն մը մացնել ուզեց, բայց Վատիկան կրցաւ ի դերեւ հանել այդ ծուղակը։ Նոյն լրագիրը կը յարէ որ Պ. Նիզարի ետ կանչուելուն պատասխանատուութիւնը բոլորովին Ֆրանսայի կը պատկանի։

— Իտալիոյ նախարարապետ Պ. Ճիօլիթթի Երեսփ. Ժողովին մէջ ընդունեց մայիս 30ին կատարել վիճաբանութիւնը կառավարութեան եկեղեցական քաղաքականութեան մասին եղած հարցման մը վրայ։

ԹԻԲԷԹ

Արշաւախումբին յարձակումը.— Թիպէթցիներուն դիմադրութիւնը.— Ծուղակ։

Լոնտոն, 24 մայիս.— Հնդկաստանի առժամեայ փոխարքան կը հեռագրէ թէ անգլիական արշաւախումբը մայիս 21ին, Պրանտէր գնդապետին հրամանատարութեամբ, յարձակեր է Կիանկձէէն երկու քիլոմեթր հեռու հաստատուած գիւղերու վրայ, որոնք հաղորդակցութեանց ճամբաներուն կը սպառնան։ Գիւղի մը մէջ յամառ ընդդիմութիւն ըրին Անգլիացիներուն, թէեւ այս վերջինները յաջողեցան պարտութեան մատնել թշնամին։ Անգլիացիներուն կորուստն է երկու բրիտ սպաներ սպանուած եւ չորս հոգի վիրաւորուած։ Ուրիշ հեռագիր մըն ալ, դարձեալ Հնդկաստանի առժամեայ փոխարքայէն քաղուած, կ'ըսէ թէ հեծեալ հետեւակազօրքի պատկանող ութը հոգիէ բաղկացած պահակախումբ մը ծուղակի մը մէջ ինկեր են, զոր Կիանկձէի շրջակայքը պատրաստած էին Թիպէթցիները։ Օգնական զօրքեր հասեր են, սակայն պահակախումբէն մէկ հոգի սպաննուեր է եւ երկու հոգի վիրաւորուեր են։

ՌՈՒՍԻԱ

Պետական խորհրդականի մը մահը.— Իր գործունէութեան շրջանակը։

Բեղերապուրկ, 24 մայիս.— Պ. Մասսալով, [illegible] խորհրդական, որ քանի մը օր առաջ անդամ անուանուեցաւ կայսերութեան խորհուրդին, մեռաւ։ Օտար կրօնքներու դիւանին տեսչութիւնը վարած էր երկար ատեն։ Այդ դժուարին պաշտօնին մէջ, անաչառութեան ու չափաւորութեան ապացոյցներ ընծայեց. մասնաւորապէս համամիտ էր յարաբերութեանց վերահաստատման Ռուսիոյ եւ Վատիկանի միջեւ, որոնք խզուած էին Նիքոլա Ա. կայսեր օրով։ Ինք էր որ Հռոմ գնաց Պ. Պաւթէնեֆի հետ, եւ Ռամբոլլա կարտինալին հետ բանակցեցաւ, նախկին յարաբերութիւնները վերահաստատելու համար։

ՓԻԼԻՊՊԻՆԵԱՆՆԵՐԸ

Ցեղական յարձակում.— Բազմաթիւ բնիկներ զարնուած։

Բարիզ, 24 մայիս.— Փիլիպպինեաններէն հասած հեռագիր մը նայելով, Մօրօները, առաջնորդութեամբ Տալթօ Ալիի, մայիս 12ին, իրենց քաղին մէջ յանկարծակի բերեր են Մալապանկ հաստատուած 53 այր, կին ու տղայ բնիկներ եւ ջարդեր են զանոնք։ Այս բնիկները կը գործածուէին ամերիկեան զինուորական իշխանութեանց կողմէ։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Պօէրական համաժողով.— Պահանջումներ.— Բարեյոյսի խորհրդարանին մէջ։

Լոնտոն, 24 մայիս.— Պօէրական համաժողովը մայիս 23ին գումարուեցաւ Բրէթորիայի մէջ։ Պօթա զօրավարը յայտարարեց թէ համաժողովը նպատակ չունի խորհրդարան մը վերահաստատել մը ձեռք բերել, այլ դրական առաւելութիւններ, ինչպէս դպրոցներու մղում տալ, աւելի աղէկ կատարել հատուցումներու բաշխումը եւ պատերազմիկներու այրիներուն օգնել։ Համաժողովը բողոքեց այն եղանակին դէմ, որով կառավարութիւնը կը տրամադրէ պետական հողերը։

— Տոքթ. Ճէյմսընի Դահլիճը առաջին անվստահութիւն մը ունեցաւ Բարեյոյսի խորհրդարանին մէջ։ Ելմտական խնդիր մը վրայ պարտուեցաւ 10 ձայնի մեծամասնութեամբ։

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Շահեկան վիճակագրութիւն մը.— Ոճրագործներու թիւը.— Անուղղայ ոճրագործներ։

Լոնտոն, 24 մայիս.— Վերջերս հրատարակուած վիճակագրութեանց նայելով, ոճիրներու եւ յանցանքներու թիւը Մեծն Բրիտանիոյ մէջ 1902ին աւելի նուազ եղած է քան 1901ին։ Այդ վիճակագրութեանց մէջ ամէնէն յատկանշական պարագան սա է թէ դատապարտուողներու եւ

մուրացկանութեան համար դատապարտութիւն կրածներու թիւը աւելցած է։ Գինովութեան յանցանք գործողներն ալ շատ քիչ նուազած են։ Կիները ամենէն անուղղայ ոճրագործները ըլլալ կը թուին։ Չորս երէկ մարդ ոճրագործի վրայ, միջին հաշուով, մէկ կին ոճրագործ կայ, բայց քան անդամէ աւելի հինգ ձերբակալուածներէն երեքը կին են։ Անձնասպանութեանց յաւելումը, այնքան յատկանշական Մեծն-Բրիտանիոյ մէջ, կը շարունակէ միշտ։ Անձնասպանութեանց համեմատութիւնն է. 1902ին, 100,000 հոգիի վրայ 9.82, մինչ 1863ին էր 6.71։

ՍՈՍԿԱԼԻ ՀԱՄԱՃԱՐԱԿ ՄԸ

Մղձաւանջի համաճարակ մը Նիւ-Եորքի մէջ.— Բազմաթիւ զոհեր։

Նիւ-Եորք, 24 մայիս.— Հոս երկու երեք ամիսէ ի վեր կը տիրէ համաճարակ մը, որ ողնուղեղային մղձաւանջ կը կոչուի։ Ան լէն տարիքի մարդոց վրայ կը յարձակի, մանաւանդ տղոց։ Պատճառը յայտնի չէ եւ բուժումները հաղուադէպ են։ Վեց շաբթուան մէջ 436 հոգի մեռան այս համաճարակէն, եւ մահերը անհեցուն համեմատութիւն մը ունին։ Հիմա շաբաթը 94 հոգի զոհ կ'երթան։ Ապաքինողներն ալ միայսւն ակարութիւն մը կ'ունենան, ինչպէս կուրութիւն, խուլութիւն եւ նոյն իսկ անդամալուծութիւն։

Ներքին Լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԸ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով եւ աղօթքէ աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. Պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Աւստրիոյ դեսպանը, առաջին թարգմանը ու առաջին քարտուղարը, Գերմանիոյ դեսպանը, դեսպանուհին, Շէօնպուրկի իշխանը ու իշխանուհին, դեսպանատան խորհրդականը, առաջին թարգմանը, պատականուին հրամանատարը եւ երկու սպաներ, Ռումանիոյ դեսպանը, կինը, երկու աղջիկները ու առաջին թարգմանը, ամերիկեան դեսպանը ու առաջին թարգմանը, վոթսաւնի չափ օտարազգի հիւրեր եւ ֆրանսական դեսպանատան պահականուին սպաներէն հինգ հոգի ու քառասունըմէկ նաւազներ։ Ներկաներէն ոմանք արարողութեան Իպրահիմ պէյի եւ անհնկտաղեա Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց. նաեւ սիկաւռէթներով, թէյով ու պիաքիւրով պատուասիրուեցան։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՉԵԿՈՒՑՈՒՄ.— «Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ ընդունուած արտօնութեամբ, Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դեսպան Պարոն ֆոն Քալիչէ եւ Գերմանիոյ դեսպան Պարոն Մարշալ ֆոն Պիպէրշ՛այն պատիւ ունեցան ուղղակի ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։ Գերմանիոյ դեսպանը Վեհ. Սուլթանին ներկայացուց Գերմանիոյ Վեհ. Կայսեր նախկին թիկնապահ Շէօնպուրկ-Վալտէնպուրկի իշխանը որ զբօսական պտոյտի համար Կ. Պոլիս կը գտնուի։»

ՄԵՎԼՈՒՏ.— Երէկ գիշեր, Մեվլուտի առթիւ, բոլոր մզկիթներու մինարէները, օսմ. մարտանուերը, կայս. շոգենաւերը, Պոլսոյ ու Ղալաթիոյ հրդեհի աշտարակները եւայլն լուսազարդուած էին։

—Այսօր մեծ հանդէսով կը կատարուի Մարգարէին ծննդեան գիրքին ընթերցումը։

—Կայս. Պալատան Չիթ քէօշկին մէջ երէկ գիշեր կատարուեցաւ Մարգարէին ծննդեան գիրքին ընթերցումը, որուն ներկայ գտնուեցաւ Վեհ. Սուլթանը։ Այդ առթիւ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ եղան Ն. Վեհափառութեան համար։

—Կայս. Պալատէն, երէկ, դրամական պարգեւներ բաշխուեցան աղքատներու։

—Երէկ ազատ արձակուեցան 84 այր ու 4 կին բանտարկեալներ որոնք իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասը աւարտած են. նաեւ թեթեւ պարտքերու համար բանտարկուած տասնըմէկ հոգի ազատ արձակուեցան։

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍՐԸ.— Վեհ. Սուլթանը հեռագիր մը ուղղելով Ռուսիոյ կայսեր, շնորհաւորեց անոր թագադրութեան տարեդարձը։ Նիքոլա Բ. ալ հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեց։

— Ռուսիոյ դեսպանատան մէջ, երէկ առտու, պատարագ մատուցուեցաւ ու գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան։ Ներկայ գտնուեցան դեսպանը, բոլոր պաշտօնեաները, ռուս գաղթականութեան երեւելիները եւայլն։ Ցետոյ Պ. Զինովիէվ ընդունեց ներկաներուն շնորհաւորութիւնները։

— Օսմ. պահականուը եւ դեսպանատանց բոլոր պահականուերը, երէկ, դրօշներով զարդարուած էին։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Համիտիէ յածանաւը եւ Էրթողրուլ շոգենաւը երէկ ժամ 6ին Մէտիլլի ժամանեցին։ Երկուքն ալ դրօշներով զարդարուած էին երբ նաւահանգիստ մտան։ Նաւային միրլիվա Էշրէֆ փաշա, Մէտիլլիի կառավարիչ Ղալիպ էֆէ եւ ուրիշ պաշտօնատարներ այցելեցին այդ երկու նաւերը։

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՏՐԻՊՈԼՍՈՅ վերջին ողողումներէն արկածեալներուն, հարկ եղած օգնութիւններէն զատ, Եւկերագործական Պանքային ճիւղերէն երկու հարիւր հազար ղրշ. փոխ պիտի տրուի փոխադարձ երաշխաւորութեան պայմանով։

ԷՏԻՐՆԷԻ կուսակալութիւնը ծանոյց որոնց որ անկ է՝ ամէն դիւրութիւն ընծայել նոյն նահանգին մէկ քանի գիւղերու այն Պուլկարներուն որոնք աւելէ առաջ փախած ըլլալով, հիմա զղջացած ու իրենց տեղերը վերադարձած են։ Ասոնց հանգստութեանը ու իրե՛ց գիւղերուն մէջ վերահաստատմանը մասին հարկ եղածը պիտի ըլլայ։

ԴԱՐԱՔԷՕՅԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ.— Շահմալին նախարարութիւնը ծանոյց պէտք եղած պաշտօնեաներուն՝ փութացնել Դարաքէօյի կամուրջին վերաշինութեանը համար մատուցուած ծրագրին ու յատակագծերուն քննութիւնը։

ՄԱՀՍՈՒՍԷԻ վարչութիւնը աւելի բարւոքելու մասին պատրաստուած ծրագիր մը կը քննուի մասնաւոր յանձնաժողովի մը կողմէ։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ նախորդ եպարքոս Ալի Ասկար խան, որ ուխտի համար Հիճազ գացած էր, երէկ Կ. Պոլիս ժամանեց։ Շոգենաւէն ընդունուեցաւ դեսպանին, դեսպանատան պաշտօնեաներուն եւ պարսիկ գաղթականութեան երեւելիներու կողմէ։ Ալի Ասկար խան դեսպանատուն առաջնորդուեցաւ, ուր պիտի հիւրընկալուի։ Մուզաֆֆէրէտտին Շահը երբ Կ. Պոլիս այցելեց, Ալի Ասկար խան ալ հետն էր։

ՍԵՐԳԻՈՅ դեսպան Պ. Սիմիչ որ երկու ամսուան արձակուրդ առացած է, երէկ մեկնեցաւ Կ. Պոլսէն արեւելեան ճեպընթացով։ Առաջին քարտուղար Պ. Զահովիչ գործակատարի պաշտօն պիտի վարէ դեսպանին բացակայութեանը միջոցին։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՑԻՆ Թավալոյի մասնաճիւղին տնօրէն անուանուեցաւ Տէտէ Աղաճի գեր-տնօրէն Պ. Խարալամպիտէս եւ գեր-տնօրէն՝ Պ. Սթալիէնօ։

ՍՈՖԻԱՅԻ իրազեկ շրջանակներուն մէջ, կ'ըսէ Mոնիդեոn, կը հերքուի օտար լրագիրներուն այն լուրը թէ Ֆէրտինանտ իշխանը մօտերս Բարիզ եւ Պէրլին պիտի աղեւորի։

— Մէքլէնպուրկ-Շըվէրինի մեծ դըքսուհիին մահուան առթիւ սուգը օրուան սուգ պիտի բռնուի Սոֆիայի մէջ։

ՏԱՍԱՆՈՐԴՆԵՐԸ.— Պետական Խորհուրդը որ նկատողութեան առած էր տասանորդները վարձակալութեան տալու առթիւ ելմտական փանձուն չաները կառարելապէս պահպանելու խնդիրը, որոշեց թէ վարձակալութեան տրուելու գործողութիւնը կատարելէ առաջ պէտք է նկատողութեան առնել մասնագէտներու կատարած քննութիւնները՝ հաւանքներուն նկատմամբ։ Այդ մասին պատրաստուած ծրագիրը մատուցուեցաւ Մեծ-Եպարքոսին։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.— Մէհմէտ Բէհիճ պէյ, Եորկի էֆ. ու Տոքթ. Նավրանովիչ ձեռնհաս պաշտօնարաններ 75 տարուան մենաշնորհ խնդրեցին՝ նեղ գիծով երկաթուղի մը շինելու Այտընի նահանգին մէջ Կէօզթէփէէն մինչեւ Չէշմէ, Ուրլայէն ու Ալաճաթիէն անցնելով։ Այս մասը պարտաւորիչ պիտի ըլլայ եւ անոր շահագործումը սկսելէն մէկ տարի ետքը երկու ճիւղեր ալ ըստ կամս պիտի շինուին՝ մէկը Ուրլայէն մինչեւ Սիվրի Հիսար ու Սայֆարը եւ միւսն ալ Չէշմէէն մինչեւ Քաթօ-Բանար։ Ցոյց հարիւրին հարիւրին եօթը երբեւ շինութեան ծախք հանուելէ ետքը, մնացածին հարիւրին հինգը զինուորական սպառողութեանց պիտի յատկացուի եւ հարիւրին հինգն ալ բարենպատակ հաստատութեան մը։ Ձեռնհաս պաշտօնարանը կը քննէ այդ առթիւ մատուցուած ծրագիրը։

ԳՈՆԻԱՅԻ մէջ անցեալ շաբթու կարկուտ տեղալով վնասներ է պատճառած ծառերուն եւ այգիներուն. յետոյ առ՛ձրեւ տեղացեր է։

ՅՈՒՆԱԿԱՆ լրագիրները կը ծանուցանեն թէ կրթական նախարարութեան արտօնութեամբ, յանձական բարենպատակ հաստատութեանց զանազան նկարները պարունակող ալպոմ մը պիտի հրատարակուի, հասոյթը այդ հաստատութեանց յատկացուելու համար։

ԽՈԶԱԿՆԵՐԸ.— Պրուսայէն առնուած տեղեկութեանց նայելով, կը յուսացուի որ խոզակի արտադրութիւնը այս տարի լաւ ըլլայ։ Էսկիշէհիր մէջ շերամներու վիճակը գոհացուցիչ է, որով առատութիւն մը յուսալի կը նկատուի։ Սուրիոյ մէջ նոր բերքին համար գնողներ ալ ներկայացած են, սակայն գիները դեռ առնման ուած չեն։

ՏԱՐՏԱՆԷԼԷՆ կը գրեն թէ տիրող երաշտութիւնը մտահոգութիւն կը պատճառէ երկրագործներուն։ Ցորեններն ու գարիները, անձրեւ չըլլալուն համար, ժամանակէն առաջ դեղնած են։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ մէջ մայիս 13ին ժանտախտէ մեռած մարդու մը դիակը գտնուեր է։

ՍԱԼՄԱԹՈՄՐՈՒԿԻ թաղը բնակող Եէրմանոս աղջի գիշերը գինով վիճակի մէջ ու վիրաւոր տունը երթալով քիչ ետքը մեռաւ։ Ոստիկանութիւնը քննութեան ձեռնարկելով, անոր ընկերները հարցաքննութեան ենթարկեց։

ՑԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ.— Փոփազ Քէօրրիի կողմը մանրավաճառ եւ ծխավաճառ Գրիգոր, երէկ ժամ 8ին Սըլահիտի առջեւէն անցած տանն, յանկարծահ եղաւ որոտ կաթուածէ։

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԵՐՋԷՄԱՆԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 16,

ԻՃՃԷԹ ՓԱՇԱ ԽԱՆԻՆ ՔՈՎ, ԿԱԼԱԹԱ

Ցարգոյ հասարակութեան կը ծանուցուի թէ այս վաճառատունը կը ծախէ Պրիւսէլի գորգեր, Թիւլէ ընտիր վարագոյրներ, այլ եւ այլ տեսակ քօրնիշներ, կարտօններու յարդարման յատուկ կերպասներ՝ բամպակէ, բուրդէ, մետաքսէ, նաեւ հոյլեկներ, քօնսոլներ, պիւֆէներ, մահճակալներ, աթոռներ, նկարներ, պատի ժամացոյցներ, եւն.։ Բոլոր այս ապրանքները կը ծախուին շատ չափաւոր պայմաններով։ Վաճառատունը իր յաճախորդներուն տրամադրութեան տակ կը դնէ սալոնի, ննջասենեակի եւ ճաշասրահի ամբողջական կարասիներ։ Օթեւագործութեան առաջնակարգ տուներ վարած օթեւագործ մը պատրաստ կը գտնուի վաճառատան մէջ, կարտօններու յարդարման աշխատութիւններ կատարելու համար։

ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐ

ՀԱՍՏԱՏ ԳԻՆԵՐ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՊԱՐՈՆ Ժ. Պ. ՔԱԶԱՐԷԹԹՕ

Արեւելքի Տնօրէն «Օրանժ» Ընկ. եան,

Պարոն,

Պատիւ ունիմ շնորհակալութիւններս յայտնելու այն արագութեան ու կանոնաւորութեան համար, որով վճարեցիք 7 գումէյններուս կորուստին հետեւանօք ունեցած վնասս, թիւ 5804 բոլիսով ապահովագրուած։ Մաղթելով որ մեր գաւառի բոլոր բնակչութիւնը ձեզի վստահի իր շահերու ապահովութիւնը, հաճեցէք, պարոն Տնօրէն, ընդունիլ յարգանացս հաւաստին։ (Ստոր.)

ԿԱՐԱՊԵՏ ՊԱՊԼԵԱՆ

ԳՐԻԳՈՐ ԷՊԻԷԵԱՆ

Իզմիթ, 27 մայիս 1904

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ազգ. Հիւանդանոցի Տիկնանց Խնամակալութիւնը երէկ, միջօրէէն յետոյ, նիստ ըրաւ Բերայի Արհեստանոցին մէջ, ուր յատուկ հրաւէրով ներկայ էին Հոգաբարձութեան ատենապետ Վսեմ. Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեան եւ անդամներէն Ազն. Տիգրան էֆ. Մանուկեան։ Այս խառն նիստին մէջ խորհրդակցութիւններ կատարուեցան Հիւանդանոցի այն ներքին գործերու մասին որոնց հոգաբարձութիւնն ու հոգածութիւնը ստանձնած են Խնամակալուհիները։

— Արմաշէ հասած լուրերէ գոհունակութեամբ կ'իմանանք թէ Դպրեվանքի վերատեսուչ Դուրեան Սրբազան կատարելապէս ապաքինած է իր վերջին հիւանդութենէն։

—Ուսումնական Խորհուրդը իր շաբաթական նիստը գումարեց երէկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։—Ներկայ 1903-904 դպրոցական տարեշրջանի մայրաքաղաքիս ազգ. նախակրթարանաց վիճակացոյցին համաձայն, Բերայի Էսաեան վարժարանը բարձրագոյն նախակրթարանի ընթացաւարտ աշակերտուհիներ ունենալով, ըստ տրամադրութեան աւարտական քննութեանց հրահանգին, Խորհուրդը զբաղեցաւ նոյն ընթացաւարտներու քննութեանց հարցարաններու պատրաստութեամբը եւ որոշեց յառաջիկայ նիստին ամբողջացնելով զանոնք, ղրկել Բերայի Թաղ. Խորհրդոյ եւ վարժարանի տեսչութեան հաղորդելու համար թէ՛ աւաւեցչաց եւ թէ աշակերտուհեաց ըստ այնմ պատրաստուելու համար քննութեանց։ Այս առթիւ Խորհուրդը Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեամբ խորհրդակցեցաւ նաեւ բարձրագոյն նախակրթարաններու ընթացաւարտից տրուելիք վկայագիրներու պատրաստութեան եւ նոյն ընթացաւարտներու ի դէպ հարկի կրթական ասպարէզին մէջ վայելելիք ձեռնհասութեան աստիճանին եւ արժանի դատեց այս մասին Ն. Սրբազնութեան հրահանգը ստանալէ ետքը ի գործ դնել պարտ ու պատշաճը։—Գանեալի Պատր. Փոխանորդ Տ. Վահրամ Վ. գրով մը կը յայտնէր թէ քաղաքին եւ թեմերու ազգ. վարժարաններու ուսուցիչներէն ոմանք կը փափաքին կանոնական վկայական ստանալ եւ այս մասին հրահանգ կը խնդրէր։ Կազմական կանոնագրին 34րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, Խորհուրդը արժան դատեց նոյն ուսուցչական ընտրելիներու քննութիւնը յանձնել վիճակին հոգեւոր հովուին, որպէս զի տեղւոյն Ուսումն. Խորհրդոյ եւ կամ ձեռնհաս ուսուցչաց ամանց գործակցութեամբ կատարէ նոյն ընտրելիներու քննութիւնը՝ հարցաքննութեանց հրահանգին պահանջմանց հետեւողութեամբ այն ճիւղերուն վրայ, որոնց քննութիւնը կը փափաքին տալ նոյն ընտրելիներն եւ գրաւոր փորձերուն հետ տեղեկագրով մը հաղորդել անոնց բերանացի քննութեանց արդիւնքն եւս, կցորդելով նոյն տեղեկագրին կանոնական վկայականները։—Ամասիոյ ազգ. վարժարանին ուսուցիչք հաւաքական գրով մը կը գանգատէին թէ տեղւոյն եկեղեցեաց վերաբերեալ կարգադրութեան մը հետեւանքով, իրենց ամսաթոշակին վրայ դրամական տարբերութեան եւ ընկալողի փոխարժէքի զեղչումներ կատարուելէ վերջը, որոշուած է վերջապէս ուրոյնաշխիւրին մէյմէկ ամսաթոշակը զեղչել եւ չհամակերպողները հրաժարեցնել, եւ կը բողոքէին այս անօրէնութեան դէմ։ Խորհուրդը ուշադրութեան առաւ խնդիրը եւ դիտելով որ տեղի ունեցած պահանջումը չէր կրնար արդար համարուիլ եւ նկատելով միանգամայն որ դպրոցական տարեշրջանին մէջ կրթական պաշտօնէից դադարման կարգադրութիւններ հարկեցուցիչ պարագաներէ դուրս չէին կրնար օրինաւոր համարուիլ, որոշեց խնդրել Ս. Պատրիարք Հօրմէն, որ շնորհ ընէ յանձնարարել Դիւանին Գաւառ. Վարչութեան՝ կազմական կանոնագրին վերաքննեալ 41րդ յօդուածին համաձայն ի գործ դնել պարտ ու պատշաճը։

ՁԵՂՉ ՄՈՄԻ ԳԻՆԻՆ ՎՐԱՅ

Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը նկատելով որ ամուսնանալիք ազգայիններէ ոմանք իրենց հարսանեաց մոմերը փոխանակ ուղղակի Հիւանդանոցիս մոմատունէն հայթայթելու իրենց գնումները օտարէն ընելէ յետոյ դրասենեակ կը դիմեն եւ նուէր մը փոխարէն արտօնագիր մը ձեռք ձգելու հետամուտ կ'ըլլան, որպէսզի Ազգ. Պատրիարքարան ներկայացնելով կարող ըլլան պսակագրութեան հրամանի առ՛նելու, նկատելով որ այն դրութեամբ թէ իրենք ժամավաճառ ըլլալով կրկնակի ծախսոյ կ'ենթարկուին եւ թէ մոմատունը կը վնասէ, չկրնալով սպառել իր արտադրութիւնները, որոշած է ամէն դասակարգի ազգայնոց դիւրամատչելի ընելու համար մինչեւ ցարդ վաճառուած 50 ղշ. գինէն 25 ղշ.ի իջեցնել մոմերանիս արտադրութիւնները, որոնք հրապարակի վրայ գտնուածներէն յոյժ գերադասելի են։

Ուստի ներկայիւս մոլեր հարսանեաց տէրերը կը հրաւիրուին դիմել Հոգաբարձութեանս դրասենեակը, ուր պատրաստ պիտի գտնեն ամէն աստիճանի ծաղկազարդ մոմեր, ապահով ըլլալով որ կարող պիտի ըլլան ամենալաւ տեսակ ապրանք առնելու եւ միւս կողմէ հաստատութեանս նըս հազար հարիւրի մօտ պատսպարելոց նպաստած ըլլալու հաճոյքը պիտի վայելեն։

(Կեդր. Հոգաբարձութեան)

ՎԱՂՈՒԱՆ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Օրթագիւղի Ազգ. երկսեռ վարժարաններուն ի նպաստ կազմակերպուած Նուագահանդէսը որ տեղի պիտի ունենայ վաղը ցերեկ, ժամ 7ին, Թէփէ-Պաշըի Թաղապետական Թատրոնին մէջ, երաժշտական գեղեցիկ ժամանց մը կը խոստանայ ինչպէս նաեւ նիւթական անակնկալ ալ փայլուն յաջողութիւն մը։

Կայս. Համիտիէ քայլերգին նուագումէն ետքը, որով պիտի բացուի Նուագահանդէսը, Պ. Պ. Պրասոն եղբայրները, Մէրտըրիէ եւ Էլլէնկէր պիտի նուագեն ջութակի եւ թաւջութակի վրայ՝ Ռուպինշթայնի երեք հատուածները, Պ. Արմենակ Շահմուրեան պիտի երգէ կտոր մը Լէօն Քավալլոյէ, Պ. Էրնէստ Քոմէնաինկէր դաշնակի վրայ պիտի զարնէ երկու դասական կտորներ։ Առաջին մասը պիտի աւարտի Օր. Շաղիկեանի երգուածքովը։ Միեւնոյն արուեստագէտներն ու Օր. Շաղիկեան պիտի մասնակցին երկրորդ մասին, երաժշտական ընտրելագոյն հատուածներու նուագումով ու երգերով։

Կարգադիր մարմնախումբը որոշած ըլլալով մէկ տոմսակով մէկ հոգի միայն ընդունիլ, թիկնաթոռներուն համար կէս ոսկի եւ նստարաններուն համար քառորդ ոսկի գին որոշած է։ Թատրոնի կիցէն կը գտնուին տրամադրելի տոմսակներ՝ փափագողներուն համար։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐ

Ինչպէս արդէն ծանուցուեցաւ յատուկ յայտարարութեամբ, Բանկալթիի Բողբոտանի վարժարանաց ի նպաստ թատերական ներկայացում մը կազմակերպուած է որ տեղի պիտի ունենայ վաղը ցերեկ, Բերայի Օտէօն թատրոնին մէջ, Մանուկեան էֆ.ի օսմ. թատերախումբին կողմէ։ Ներկայացուելիք խաղն է Սիւզան Իմպէր յուզիչ եւ հետաքրքրաշարժ թատմը, որուն պիտի յաջորդէ ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը։ Միջնարարներուն պիտի նուագէ Մինասեան էֆ.ի նուագախումբը։

Մայիս 23ի կիրակի օրն ալ Մանուկեան էֆ.ի թատերախումբը հրաւիրուած է ներկայացում մը տալու Թէփէ-Պաշըի Թաղապետական թատրոնը ի նպաստ Գասիմ-Փաշայի չորս թաղերու Աղքատախնամին։ Ներկայացուելիք խաղերն են Գեղեցիկն Ամելիա տաամը եւ երկու զաւեշտ։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԲԻՆ-ՉԷՈՒԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ

ԼՈՆՏՐԱ, 27 մայիս.— Շանկայէն կը հեռագրեն Սթանտարտի թէ Ճափոնները Բին-Չէօւի դէմ իրենց յարձակումները սկսեր են մայիս 26ին առտուն կանուխ։ Կէսօրին գրաւեր են քաղաքը։ Ռուսները քաշուեր են Բին-Չէօւի հարաւային կողմը գտնուած սարահարթ մը եւ հոն ըսւ կըսեր են բուռն ընդդիմութիւն մը կատարել։

— Ճափոններուն թնդանօթները մեծապէս նպաստեցին անոնց յաջողութեանը։

ՖՈՒՉԱՆ.— Խաղախներու շրջանի խումբեր կը պատեն Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկի շուրջը։ Քանի մը փոքր ընդհարումներ կատարուեցան, որոնց մէջ Ճափոնները եօ քշեցին Ռուսները։

ԹՈՔԻՕ (Պաշտօնական).— Լիաօ-Թանկի թերակղզին ցամաք ելած ճափոնական զինուորներուն մէկ մասը մայիս 26ի առտուն յարձակեցաւ Ռուսներուն ամուր դիրքին վրայ Բին-Չէօւի մօտ։ Երկար ու բուռն ճակատամարտէ մը ետքը ճափոնական զինուորները յաջողեցան թշնամին հեռացնել իր տեղէն, գրաւել անոր դիրքերը եւ ստիպել զայն մինչեւ Բորթ-Արթուր քաշուելու։

— Ռոյթէր կը ծանուցանէ թէ Բին-Չէօւի դէմ կատարուած ճափոնական յարձակումին առթիւ ռուսական թնդանօթանաւեր մը, Թա-Լիէն-Ուանի ծովածոցէն, ռմբակոծեր է Ճափոններուն ձախ թեւը։ Ճափոնական մարտանաւերը, Բին-Չէօւի ծովածոցէն, բանակին գործակցեր են՝ քաղաքին դէմ կատարուած յարձակումին առթիւ։

— Թոկիօ ծովակալը կատարեր պաշարում մը հաստատեց Լիաօ-Թանկի թերակղզին հարաւային ծայրին շուրջը։ Անոր նաւերը կը շրջապատեն Բորթ-Արթուրը։

— Նոյն հեռագիրը կը յայտնէ թէ Ճափոնները յաջողած են Ռուսները հեռացնել իրենց դիրքերէն Թա-Լիէն-Ուանի արեւմտեան կողմը։

ԹԱ-ՀՕ-ՉԱՆԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ

ԹՈՔԻՕ.— Երէկ Թա-Հօ-Չանի լեռան գրաւումը շատ արիւնալի ճակատամարտի մը արդիւնք եղաւ։ Ճափոնները նախ քանի մը ապարդիւն յարձակումներ կատարեցին։ Վերջապէս կէսօրէն երեք ժամ ետքը յաջողեցան յարձակումով գրաւել բլուրին գագաթը։ Ժամ 8ին, հակառակ Ռուսներուն բուռն ընդդիմութեանը, Ճափոնները տիրացան շրջակայ բլուրներու ամբողջ շղթային, ռուսական ամուր դիրք մը որ երբեմն անառիկ կը նկատուէր։ Կը կարծուի թէ Ճափոններուն կորուստը շատ է։ Ճակատամարտը տասնըվեց ժամ տեւեց։

ՔՐԻՍՏՈՆԷՈՒԹԻՒՆԸ ՃԱՊՈՆԻ ՄԷՋ

ՎԻԷՆՆԱ.— Բոլիթիշէ Քորէսբոնտէնց իբրեւ բոլորովին անհիմն կը հերքէ այն լուրը թէ Ճափոնի կայսրը մտադիր եղած ըլլայ քրիստոնէական կրօնքը Ճափոնի մէջ ընդունիլ՝ իբրեւ Պետութեան կրօնք։ Նոյն թերթը կը յայտնէ թէ նոր օրէնք կրօնքի ընդունելութիւնը իբրեւ Պետութեան կրօնք, բոլորովին հակառակ պիտի ըլլայ ճափոնական ժողովուրդին օրէնքներուն եւ նկարագրին։

ՎԻԷՆՆԱ.— Թէքէնի Ֆրէտէրիք արքեդքսը յունիս 8ին Լոնտոն պիտի մեկնի, Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր հրամանով եւ անոր կողմէ իբրեւ ներկայացուցիչ։ Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը, Աւստրիոյ-Հունգարիոյ բանակին մարէշալութեան աստիճանը տուած ըլլալով Անգլիոյ թագաւորին Ֆրէտէրիք մեծ դուքսը պիտի յանձնէ անոր պատուանշանները։

ԲԱՐԻԶ.— Պ. Տէլքասէ յայտարարեց Երեսփ. Ժողովին մէջ թէ Վատիկանի ֆրանսական դեսպան Պ. Նիզարի արձակուրդ առացած չէ, այլ ետ կանչուած է։

— Երեսփ. Ժողովը ստուար մեծամասնութեամբ ընդունեց օրակարգ մը որով հաւանութիւն կը յայտնէ Պ. Նիզարի ետ կանչուելուն՝ Պ. Լուպէի Հռոմ ուղեւորելուն դէմ եղած պապական բողոքին հետեւանքով։

ՎԻԷՆՆԱ.— Աւստրիական պատուիրակութիւնը ընդունեց արտաքին գործոց նախագծոյցը, գոհունակութիւն յայտնելով Կոլուխովսքի կոմսին։ Գրեթէ բոլոր ատենախօսները գոհունակութիւն յայտնեցին Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին քաղաքականութեանը համար, մանաւանդ Ռուսիոյ հետ ունեցած համաձայնութեան արդիւնքներուն համար։

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Վերջնական որոշմանց նայելով Սերպիոյ թագաւորին թագադրութեան հանդէսները Պէլկրատի մէջ պիտի կատարուին օգոստոս 29, 30 ու 31ին։

— Քաղաքական շրջանակներուն մէջ կը հերքուի այն լուրը թէ սերպ կառավարութիւնը մտադիր եղած ըլլայ 15 միլիոն Ֆր.ի փոխառութիւն մը կնքելու։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԻՆ-ՉԷՈՒ, 27 մայիս.— Զանազան տեղերէ հասած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ հինգ օրուան կռուէ մը յետոյ, Ռուսներ ետ մղուեր են իրենց բռնած դիրքերէն եւ թէ Ճափոնները գրաւեր են Բին-Չէօւն։ Կռիւը կը շարունակուի երկու կողմի թնդանօթաձգութեամբ, որուն ելքը յայտնի չէ դեռ։ Ռուսական զօրքերուն կը հրամայէ Ֆոք զօրավարը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թօքիօյէն հասած հեռագիր մը նայելով, Թոկիօ ծովակալը կը ծանուցանէ թէ Լիաօ-Թանկի հարաւային թերակղզին պաշարումը աւարտած է։

ԲԵՆՏԻՐՍԱՊՈՒՐԿ.— Մուքտէնէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Քուրոբաթքին զօրավարը յարձակողական շարժման մը սկսած է, արգիլք ըլլալու համար երկու ճափոնական բանակներու միացման։

— Կը ծանուցուի թէ Ռէնէնքամֆի Խազախները, որոնց նոյնուն ուղղութեամբ կը գործեն, յանկարծակի բերին հրետանիի ճափոնական կարեւոր փոխադրութիւն մը եւ բնաջնջ ըրին զայն։

—Պ. տը Բլէվէ կ'առաջարկէ ջնջել այն օրէնքը, որուն համաձայն Հրեաները չեն կրնար բնակութիւն հաստատել սահմանագլուխի շրջանակներուն մէջ։

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Սերպիոյ թագաւորին թագադրութեան հանդէսը պաշտօնապէս որոշուած է կատարել օգոստոսի սկիզբը։

ՊԷՐԼԻՆ.— Վիլհէլմ կայսրը յունիսին Հանովէր պիտի երթայ, այնքէ անցընելու համար Խէնլիներու իր գունդը, Վաթէրլոյի տարեդարձին առթիւ։

—Մէքլէնպուրկ Շվէրինի մեծ դուքսին եւ Քումպըրլէնտ իշխանուհիին ամուսնութիւնը տեղի պիտի ունենայ յունիս 7ին, Կմնտէնի մէջ, ընտանեկան շրջանակի մէջ, Բոլ դուքսին մահուան պատճառաւ։

ԹԱՆՃԻՐ— Ամերիկեան քաղաքացի Պ. Բէրտիքարիսը լեռ փախցնող Թրէսուլի աւազակին պահանջումները աւելի խստացած են։ Կը ծանուցուի թէ ամերիկեան նաւատորմին մը Թանճէր պիտի երթայ։ Զոյց կը չըլի թէ Մարօք պիտի բողոքէ անգլօ-ֆրանսական համաձայնութեան դէմ։

ԲԱՐԻԶ.— Օսմ. դեսպան Միւնիր փաշա հոս հասաւ այս առտու։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԹՂԹԱԲԵՐ

(վիէննական թերթերէն քաղուած)

ՎԻԷՆՆԱ, 25 մայիս.— Ճափոնական Հացուցէ զրահաւորին եւ Եօշինօ յածանաւորին ընկղմումը եւ ուրիշ երկու մարտանաւերու վնասուիլը շատ քիչ ազդեցութիւն մը գործեց Թօքիօյի մէջ։ Ճափոնները յաղթութեանց ու յաջողութեանց վարժուած ըլլալով, միտքերնուն անգամ չէին անցներ թէ ձախողութիւններ կրնան տեղի ունենալ։ Հացուցէ խոշոր թնդանօթներ ունէր որոնք ռուսական մարտակոցներու թնդանօթներէն շատ աւելի հեռուն ռումբ կ'արձակէին։ Այդ պատճառով անոր կորուստը աւելի շատ զգալ պատճառած է։ Մարտանաւերու կորուստը բուռն վիճաբանութեան մը պատճառ եղած է ճափոնական լրագիրներուն մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Նիւ-Չուանկէն կը հեռագրեն Տէյլի Թէլէկրաֆի թէ Ճափոնները չեն կրցած յաջողութիւն մը ձեռք բերել՝ ցամաքի ճամբով Բորթ-Արթուրի դէմ կատարուած յարձակումներուն մէջ։ Շթէօսէլ եւ Ֆոկ զօրավարները բուռն յարձակումներ կը կատարեն ճափոնական յառաջ պահակներուն դէմ, որոնք կը դիմադրեն։ Ճափոնները վերջին օրերուն բաւական կորուստ ունեցած են։

— Տալնիէն Զէ-Փու ժամանած փախստականները կը յայտարարեն թէ Բին-Չէօւի հիւսիսային կողմէն հինգ մղոն հեռուն գտնուած ամրոցներու վրայ ճափոնական դրօշը կը ծածանի։

— Ռուսական թորփիլանաւերու խումբը Բորթ-Արթուրի առջեւ շրջաններ կը կատարէ։

— Ընդհանուր կարծիքի մը նայելով ամենէն մեծ ճակատամարտը Լիաօ-Եանկի շուրջը պիտի կատարուի։

— Բեղերսպուրկէն կը հեռագրեն Տէյլի Էքսբրէսի թէ Ռուսները նաւային նոր ծրագիր մը պատրաստած են, որուն համաձայն Վլատիվոսթօքի նաւահանգիստը գործողութեանց խարիսխ պիտի ըլլայ։ Սքրիտլով ծովակալին պաշտօն յանձնուած է վերակազմել Վլատիվոսթօքի նաւային զօրութիւնը. տասը հազար նաւային զինուորներ եւ յածանաւորդներու նաւաստիները հոն Բալթիքի թորփիլանաւերու խումբ մըն ալ պիտի կազմակերպէ։ Սքրիտլով ծովակալը մտադիր է ճափոնի ծովեզերքներուն վրայ յարձակիլ, որով Դէնշին ծովի ճափոնական նաւատորմը քանի մը մասի պիտի բաժնուի եւ հետեւաբար ուժը պիտի տկարանայ։ Պալթիքի ռուս նաւատորմին ալ երբ Միջերկրական Արեւելք ժամանէ, այդ կազմակերպ ռուսական նաւային ուժը ճափոնական ծովակալներ գերազանցած եղէ ըլլայ, հաւասար վիճակի մէջ պիտի գտնուի։

—Անգլիոյ դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ, մինչեւ ճափոնական նաւատորմին ունեցած աղէտներուն օրը, մեծ վստահութիւն մը կար Ճափոնի ռազմական ույժին վրայ։ Հիմա այդ աղէտները կարծիքի փոփոխութիւն մը առաջ բերած են նոյն շրջանակներուն մէջ։ Հիմա ամէն ոք կը սպասէ Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկի շուրջը կատարուելիք մեծ ճակատամարտին։ Կարելի չէ առայժմ վերջնական պատասխան մը տալ այն հարցումներուն թէ արդեօք Ճափոնները նոր ծրագիր մը համաձայն կը գործեն ու յարձակումը կը յետաձգեն, թէ ռուսական զօրութեանց հանդէպ ինքզինքնին տկար կը զգան, եւ կամ թէ ճամբաներուն դժուարութիւնն է որ յարձակողական շարժումները չեն կրնար շարունակել։ Այսօր սա յայտնի է որ թէ՛ Ռուսները եւ թէ Ճափոնները դժնդակ փոքր ընդհարումներու մէջ յաջողութիւններ կ'ունենան։

ԲԷՕԼՆ.— Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ ճափոնական նաւատորմը, երկու մարտանաւերուն կորստեան հետեւանքով, սկսած է աւելի զգուշութեամբ գործել եւ եզերքէն բաւականին հեռու կը կենայ։ Ճափոնները երբեմն կը ռմբակոծէին Բորթ-Արթուրը, սակայն հիմա դադրեցուցած են։ Ճափոնական մարտանաւերը իրարմէ բաւական հեռու կը կենան, մինչ ռուսական թորփիլանաւերը կը փնտռեն, սակայն չեն կրնար յաջողութիւն մը ձեռք բերել։

ԻԼԱՆ

(Խազինեի Խասսաի Շանանէ)

Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ միւլքիյէթի օլունաճագ Հալէփ վէ մէմալիքը սաիրէի Շահանէ մահսուլաթընտան թէրէքէ եաղը էսմանը մագպուզէսինին իրատէսինտէն իթիպարէն ղըրգ պիր կիւն զարֆընտա թէսվիյէ էտիլմէք շարթիլէ օն իքի դրուշ օթուզ պէշ փարատա պէլլի պաշլի էօնտէրէնտէ օլտուղ մահը հալը բուլունտուղու օն պէշինճի հազիրան իւղէլսի կիւնիւ ղապարտըլաճագ քէշիտէ վէ օն ըէտինճի բազար իրթէսի կիւնիւ սաաթ եէտի զէ թէնզիլէի պիւզաքեալեի իհալէսի գաթիյէսի իճրա գըլընաճագընտան պաշէտտան իգթիտա աիտ օլտուղու վէ եա մուքթէզասինտէ քէֆալէթնամէյի մուսթասաճիպ գէթիլմէլէրի իճին Խազինէի ճէլիլէյի մուշարիլէյհաեէ կէլմէլէրի։

Ֆի 12 Մայըս 320 3-3

ՓԱՐԻԶ ՇՔԱՆՇԱՆ, ՊԱՐԻԶ 1900

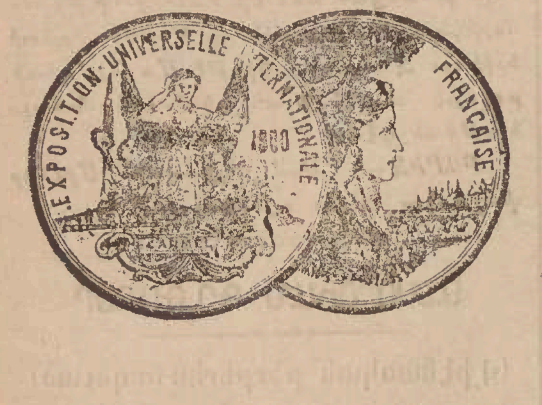

Ընկերութիւն Քարմէլ Օրիանթալ
ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔ

ՌԻՇՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) մեծ մառաններէն
վարչութեան կայսերական բժշկական ժողովոյ տարրալուծումը

1903 յունուար 2ին զոր յայտնեցին Քարմէլ Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակէին 600 տակառ եւ 49,000 շիշ։ Մեր անձնական ընտրութեամբ, տակառներէն 26 եւ շիշերէն 24 նմոյշ առինք որոնց տարրալուծումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ

ԲՆԱԿԱՆ, ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ԲՈՒԺԻՉ ԵՆ

Բարիզի բժշկական ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր Ա. ԲՈՒՇԷԻ, Փօրսոյի գիտութեանց ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր ԿԱՑՈՆԻ, Համալսարանին քաղաքապահութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԼԻՆՈՒԻ, Ս. Բեդերսպուրկի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ԲԻԼԻ եւ Օտեսայի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ՎԵՐԻԿՈՒ կողմէ տարրալուծուած

(ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ)

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ՆՈՂՄ։ Գտասնեակ եւ մերաուց. ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՔԱՐԱՔԸ, ՍԻԹԻ ՖՐԱՆՍԷԶ Թիւ 145—147

Երբիրերին եւ խցանի բաքսիլներուն վրայ պահանջել գործարանին վաճառանիշը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկ. բառերը

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 981 ՄԻԼԻՈՆ 518.483.24 Ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի դիւրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք. — Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Քնաէէթ խանի դէմը, Վօյվօտա խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ԵՕ ՏԱ ՈՒԱՆ ԾԱՂ Դ ՒԹԻՒՆ
ԱԼՔՈԼ ՏԸ ՄԱՆԹ

ՏԸ ՌԻՔԼԷՍ
RICQLÈS

ՄԻԱԿ ՃՇՄԱՐԻՏ ԱԼՔՈԼ ՏԸ ՄԱՆԹ
ՈՐ ՏԱՐԱԻՐ ԿԸ ՑԱԳՑՆԷ ԵՒ ՋՈՒՐ Ը ԿԸ ՄԱՔՐԷ

ը կը ամէ սրտի, գլխու եւ ստամոքսի ցաւերը, ինչպէս նաեւ դժուարամարսութիւնը, եւ քոլէրա։

Ակռաներու եւ արդուզարդի համար տաս յաւ է. Ճաճու համաճարակներու դէմ իբրեւ նախազգուշական միջոց կը ծառայէ։

ԿԵՂԾԵՐԷՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ
ՌԻՔԼԷՍ ԱՆՈՒՆԸ ՊԱՀԱՆՋԵԼ

ԱՆՄՐՑԵԼԻ

ԱՆԴԱՄ 1900Ի ՓԱՐԻԶԻ ԺԻՒՐԻԻՆ
ամէն դեղագործներու մէջ կը ծախուի

5—36

ՏՈՔԹ. ԹԻՒԼԵԱՆ ի դիւրութիւն իր յաճախորդաց, կը ծանուցանէ թէ ամէն օր կէսօրէ վերջ, մինչեւ 9 (Ռ. Թ.) կը գտնուի Թիւքիւքճեան-Միսքճեան դեղարանը, Պանկալթը, Թիւ 13։ 10—30

LE PHENIX AUTRICHIEN
ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Հիմնուած 1860ին Վիէննայի մէջ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ
Հրդեհի ճիւղ 17,000,000 Քր. Կեանքի ճիւղ 31,008,000 Քր. Ծովային ճիւղ 15,264,915 Քր.
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ է, Կ. ՊՈԼԻՍ, ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ
Գրասենեակները, Կ. Պոլիս, Համօբուլօ խան, 52—56։

Լիազօր ներկայացուցիչ
Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ

745
Ծանօթ.—Գաւառներու մէջ լուրջ և գործունեայ գործակալներ կ'ընդունուին։

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆԵԱԼ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կ'ընէ, կատարէ բովանդակ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան ապահովագրութիւն, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու ստորին ապահովագրութեան, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջովին վճարուած	10,666,667 Ֆ.
Երաշխաւորութեան գումար	122,000,000 »
Ապահովագրութեան վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ վճարուած ապահովագրին ու տոկոս	54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Աչարեան խան, Վօյվօտա, Ղալաթիա,
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ 524

COMP. RUSS

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Ցուցակ

Դշ. 11/24 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին առտուն Տարտանէլ, Միտիլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Պոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուան։
Ե. 13,26 Օտեսա ժամը 10ին առտու։
Շբ. 1/28 Միթելին, Իզմիր, Քիոս, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առտուն։
Օտեսա ժամը 2ին իրիկուան։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՔԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՁԵՒԵՐՈՒՍՏ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
Մայիս 30ին Մինկրէլի, Անատ. եզերքէն։
» 30ին Իմերեթի, Մարսիլիայէն։
» 18ին Սամոս, Անվերսէն։
Յունիս 6ին Անադոլի, Սեւ Ծովէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Մայիս 30ին Մինկրէլի, ուղ. Մարսիլիա։
» 31ին Իմերեթի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովորոսիսք։
Յունիս 7ին Անադոլի, ուղ. Մարսիլիա։

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 Ֆր.
» » Մարսիլիայ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիայ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։
515 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

Լ'ՈՒՐՊԷՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
Հաստատուած 1838ին

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար ընկ.
76 միլիոն ֆրանք

Կեդրոնական վարչութիւն Բարիզ, Բէլթիէյէ փողոց Թիւ 8 և 10
—o—
Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ Ղալաթիա Վօյվօտա, Լօրանտօ խան։ Դրամատուն Ընկերութեան, բոլոր Թուրքիոյ համար, Քաէտի Լիօնէ։

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Որ ամիսը երկու անգամ կը քալէ Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօն
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	559
Սաքսոնիա	18900	Քամպանիա	484
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3221
Քամբանիա	12950	Քավիա	2941
Ուլթոնիա	8845	Քիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիրրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2556
Սերվիա	7392	Ալկիրօ	218
Ուլտոնի	7269	Շերպուրգ	16

Դիմել առ ԺՈԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ԹՕՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գոլօ	1491	Կոզօ	11	[illegible]	724	Բոզարիօ	133
Ալէքօ	3607	Գոլկ	196	Կրատոս	1 95	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճելօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլ	3719	[illegible]	1735
Արիոսթօ	2277	[illegible]	4311	Հիտալկօ	1581	[illegible]	3 7	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տաբինօ	97	Հի[illegible]	3 2	Միլ	1 57	Սի[illegible]	1203
Պորտինօ	1264	Տոնօ	2383	Հորաթիօ	26 0	Մո[illegible]	1 35	Թասսօ	1323
Բրավօ	1076	Տիչանօ	1713	[illegible]	595	[illegible]	4 9	Թ. Ուիլսըն	15 6
Բրիւնօ	811	Տի[illegible]	5 4	Իակ	2354	[illegible]	1033	Թորօ	3327
[illegible]	448	Էկօ	246	Իտալ[illegible]	5 40	Օ[illegible]	41	Թոլտօ	1470
Գելլօ	1371	Էլտորատօ	1520	[illegible]	10 0	Օթելլօ	4036	[illegible]	481
Գա[illegible]	1837	Էմպօ	84	Քէսօ	1053	Օ[illegible]	5 5	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	914	[illegible]	2507	Բոլէրօ	631	Վասօ	1914
Դի[illegible]	1094	Ֆլ[illegible]	1628	[illegible]	1700	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Ջիբալ	2729	Ֆլամինկօ	149	[illegible]	1053	[illegible]	229	Ուիլսըն	2396
[illegible]	8 1	Ֆրանչիսկօ	4582	Լ[illegible]	2272	Բոզարիօ	1663	Եէտօ	1351
[illegible]	697	[illegible]	306	Լի[illegible]	1643	Բոլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գոլորատօ	4255	Կիկանօ	1243	Լի[illegible]	819	Բոմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն նոր հասած է։
Մուրիլօ շոգենաւը։ Նաւապետ Պօգսոլ։

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն նոր կը սպասուին։
Քեկօ շոգենաւը, նաւապետ Հարպօրա, յունիս 1ին։
Սիբիօ » » Սթըրթ, » 4ին։
Միխատօ » » Թորբ, » 15ին։

Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԼՆՐԻՋՕՏ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միւմէթ խան, Ղալաթիա 377

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ քանզաքուր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Լիթուանիան	10500	Ֆլորիտա	3500
Ինտիանա	10500	Իտալիան	3500
Կէլթիան	10500	Արմէնիան	3500
Լանքաշիրեան	9000	Ալպէրթան	3500
Պերլուքիստան	9000	Արգանտան	3500
Կալիֆորնեան	8000	Ալպինեան	3500
Իբերիան	8000	Անատոլիան	3500
Կոլոմպեան	8000	Պալմերին	350
Պերպերեան	8000	Լէյլանտ	3000
Նայլերեան	3700	Մինեօ	9
Կանադեան	3700	Օբորթօ	30
Նեպրասկեան	3700	Լեբոն	8
Նուպիան	3500		

Ապրանքներ ընդունելու կը խնդրուի երթալ ապրանքը ուղարկել փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն համբերել համար իրենց հրաւերքը դրկել շոգենաւին ճամբորդութենէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
600 Մաքսատան դիմաց

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՊԵԱՆ

"ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (77)

ԲԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

ԲԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Բ.
ԴԱՇՏԱՅԻՆ ՀԱՆԴԷՍ

Կաստոն աւելի պաշտելի գտաւ նորատի աղջիկը քան իրենց հանդիպման առաջին օրը. իր ամբողջ էութիւնը ցնցուեցաւ ուժգնապէս, ի տես Սիւզանի։

Կաստոնի միտքը երկար ատեն գրաւուած էր Սիւզանի պատկերով... Եւ երբ այն պահուն իսկ տխրութեամբ համակերպած էր զայն վերստին չտեսնելու գաղափարին, յանկարծ երեւան եկած էր Սիւզան, կարծես երիտասարդին յիշեցնելու համար թէ լիմար կայսերէն զատ կային նաեւ իմաստուն կայսեր, որոնց ճակատը կը փայփայէր պարկեշտութեամբ ու անբծութեամբ, եւ որոնք արժանի են սիրուելու, ինչ որ ալ ըլլայ իրենց գրաւած դիրքը ընկերութեան մէջ։

Երբ մանկամարդ աղջիկը անհետացաւ, իր ուշադրութեան վերադառնալու համար, հոգի փշրանքներ ալէ յետոյ թեւաւոր մակարոյծներու ջախջախին, Կաստոն ի զուր մեղադրեց ինքզինքը, յեղակարծ յափշտակութիւն մը ունենալուն համար։ Իր արբշռանքը կը շարունակէր. բոլորովին նոր զգացում մը փթթած էր իր էութեան խորը։

Յաջորդ օրը, այն ժամուն, ուր աղջիկ օրը տեսած էր մանկամարդ աղջիկը, Կաստոնի այնպէս թուեցաւ, որ աւրիշ կամք մը կը տիրապետէր իր մէջ, անդիմադրելի զօրութեամբ մը առաջնորդուած։

Ժամադրութեան հոյեցաւ... Եթէ ուզէր, կրնար Սիւզանի հանդիպիլ նորէն։

Ծիլդ այն տեղը գտաւ, ուր աղջի օրը հանդիպած էր անոր։

Հետեւեալ օրը դարձեալ եկաւ, հնազանդելով այն զօրաւոր թելադրութեան, որմէ զերծ մնալու ջանք չէր ըներ ալ նոյն։

Ընդհանուր համարձակութիւն առաւ։ Հետեւէն հետեւեցաւ Սիւզանի, մինչեւ այն վաճառատունը՝ ուր կ'աշխատէր Սիւզան։ Իրիկուան, մայթին միւս կողմը սպասեց, գործաւորուհիներու դուրս ելած միջոցին։

Կաստոն տեսաւ որ Սիւզան միացաւ իր երկու ընկերուհիներուն եւ միասին ճամբայ ելան։ Անոնց ուշադրութիւնը չգրաւելու համար մեծ զգուշութիւններ ի գործ դնելով՝ հետեւեցաւ գործաւորուհիներուն, եւ այսպէս տեղեկացաւ թէ ո՛ւր կը բնակէր իր վրայ այնքան ազդեցութիւն գործող մանկամարդ աղջիկը։

Յաջորդ օրը, Կաստոն դարձեալ սպասեց... Բայց Սիւզան երեւան չելաւ։ Անտարակոյս, գլխերն ալ աշխատութեան ունէին այդ օրը, որով Սիւզան շատ ուշ պիտի դառնար գործատեղիէն։

Կաստոն տուն դառնալ ստիպուելով, սուր տառապանք մը զգաց։

Այն ատեն ըմբռնեց թէ իր հոգիին բովանդակ թափովը կը սիրէր մանկամարդ աղջիկը։ Նոր արշալոյս մը կը բացուէր իր շլացած աչքերուն առջեւ։ Սիւզանի համար միայն ապրեցաւ ալ եւս, որուն անունը յայտնուած էր թարեկամուհիին կողմէ, Թիւլըրիի պարտէզին մէջ։

Բայց ինչպէս պիտի մօտենար Սիւզանի, իր սէրը խոստովանելու համար։

Ալ եւս շատ ուշ էր, եւ կենալու համար Սիւզանէն։ Այդպիսի զօհողութիւն մը թերեւս դիւրին ըլլար կատարել քանի մը օր առաջ, բայց այսօր անկարելի կը թուէր իրեն. ու անձկութեամբ կը խորհէր թէ իր երջանկութիւնը կամ դժբախտութիւնը կախում ունէր այդ նորատի աղջիկէն, որուն գոյութեան իսկ անտեղեակ էր քանի մը ամիս առաջ։

Բայց չէր բաւեր կնոջ մը հանդիպիլ եւ անոր մէջ երեւան հանել մինչեւ այն առենն անյարգօրէն եւ ի զուր փնտռուած բոլոր մասնաւորութիւնները, ջնջելու համար նախընթաց իրողութիւնները։

Անտարակոյս, Սիւզան չէր սպասած Կաստոնի, սիրելու համար... Դեղանի ըլլալուն, թերեւս բիւրեղ կրկնած էին այն խօսքերը, զորս Կաստոն կը վարանէր ըսելու։

Աշխատանոցներէն դուրս ելած ատեննին, ամէն կարգի մարդիկ կը սպասեն Բարիզեան գործաւորուհիներուն։ Կաստոն դիտած էր նշանակալից հնարքներ եւ տեղեակ էր այն բառերուն, զորս հրապուրողները կը մրմնջեն գործաւորուհիներուն ականջին ի վար։

Սակայն, աս թագուն համոզումը ունէր թէ իր պաշտած աղջիկը չէր ընկճած այդ հետապնդումներուն տակ. ինք ալ իր բարեկամուհիները խալ եւ համր կը ձեւանային այն խօսքերուն հանդէպ, զորս իրենց կ'ուղղէին ամէն տեսակ կնամոլ մարդիկ։

Երբ Կաստոն հանդիսատես ըլլար այն տեսակ փորձերու, շատ կը զայրանար։ Շատ կը փափաքէր դաս մը տալ այդ լիրբերուն. բայց ընդհակառակ կը հանդարտէր, խորհելով թէ միջամտելու իրաւունք չունէր, եւ թէ Սիւզանը գէշ դիրքի մը մէջ պիտի ձգէր, ուզելով զայն պաշտպանել։

Աւելի յուզուած կը զգար ինքզինքը։ Միթէ կարելի՞ բան էր որ նորատի աղջըկան գեղեցկութիւնը մէկուն գլուխը դարձուցած չըլլար իրմէ առաջ։

Սակայն, եթէ երբեք սիրահար մը ունէր ան, հակառակ իր դէմքէն ու էութենէն բխող անբծութեան։

Երբ համարձակէր այդպիսի ենթադրութիւն մը ընելու, ինքզինքին դէմ կը զայրանար, եւ լռութեան կը դատապարտէր իր ներքին ձայնը։

Բայց, անբիծ մնալով հանդերձ, կրնար նշանած ըլլալ...

Այս գաղափարին հանդէպ Կաստոնի այնպէս կը թուէր որ բան մը կը խորտակուէր իր մէջ։ Այն ատեն միայն պիտի հանդարտէր երբ ճշմարտութեան իրազեկ ըլլար։

Հարկ էր որ Սիւզանի հետ խօսէր անպատճառ։

Բայց նորատի աղջիկը առանձին չէր մնար բնաւ։ Ո՛չ կէս օրին, Թիւյըլրիի պարտէզին մէջ, ո՛չ ալ իրիկուան, վերադարձին, կարելի չէր տեսակցութիւն մը ունենալ, որ վերջ պիտի տար Կաստոնի անձկութեան։

Խորհեցաւ նամակ գրելու... Բայց ո՛չ։ Չպիտի կրնար նամակին մէջ յայտնել բոլոր զգացումները։ Գործաւորուհին աչքերը իր դիմաց ըլլալու էին, որպէս զի կարենար բացատրել իր զգացումները։

Վերջապէս, սիրահարներու նախախնամութիւնը գթաց։

Կարծէք, որ սաստիկ գլխու ցաւ մը կը տառապէր, մօրը քով մնացած էր։

Կաստոն Թրասի տեսաւ որ Սիւզան առանձին կը գտնուի։ Դեռ նոր մեկնած աշխատանոցէն, յամրաքայլ կը յառաջանար, սպասելով որ Լուսօն միանայ իրեն։

Երիտասարդը գլխու պտոյտ մը ունեցաւ։ Քաջութիւնը չէր պակսեր իրեն, բայց բառ չէր գտներ, իր ըսելիքը արտայայտելու համար, թէեւ շատ անգամ կրկնած ըլլար ինչ որ պիտի ըսէր, ի կանխատեսութիւն այդ պահուն։

Սակայն կրցաւ զսպել ինքզինքը եւ Սիւզանի մօտենալով գլխարկը հանեց։

—Բարի լոյս, օրիորդ. շատ երջանիկ եմ, ձեզի հանդիպելուս համար...

—Բայց պարոն, չեմ ճանչնար ձեզ, մրմնջեց Սիւզան։

—Հօրս Պ. Թր-ալի վաճառատունը տեսած էք զիս...

—Ա՛հ, այո՛... Թերեւս գիտեցայ տարտամ յիշողութեամբ մը... Սակայն, չեմ յիշեր։

—Օ՛հ, շատ բնական է որ զիս մոռցած ըլլաք, ըսաւ Կաստոն քիչ մը դառն ժպիտով։

— Ֆլամա Ռոզ չեմ երթար ալ ես...

—Սակայն տարիք արգելք մը չէ որ ես չյիշեմ։

(Շարունակելի)